

h. 108, 44.

X 2044 144

CYGNI
QVASIMODOGENITI,

H. E.

CLARI ALIQVOT CYGNEI,
QVORUM IN CHRONICO CYGNEO AUT
NULLA AUT SUPERFICIARIA
FACTA EST MENTIO,
AB OBLIVIONE VINDICATI,
ET
DULCISSIMÆ PATRIÆ
DEDICATI

A

L. JOACHIMO FELLERO, CYGNEO,
POES. P. P. IN ACADEM. LIPSIENSI,
EJUSDEMQUE BIBLIOTHECARIO,

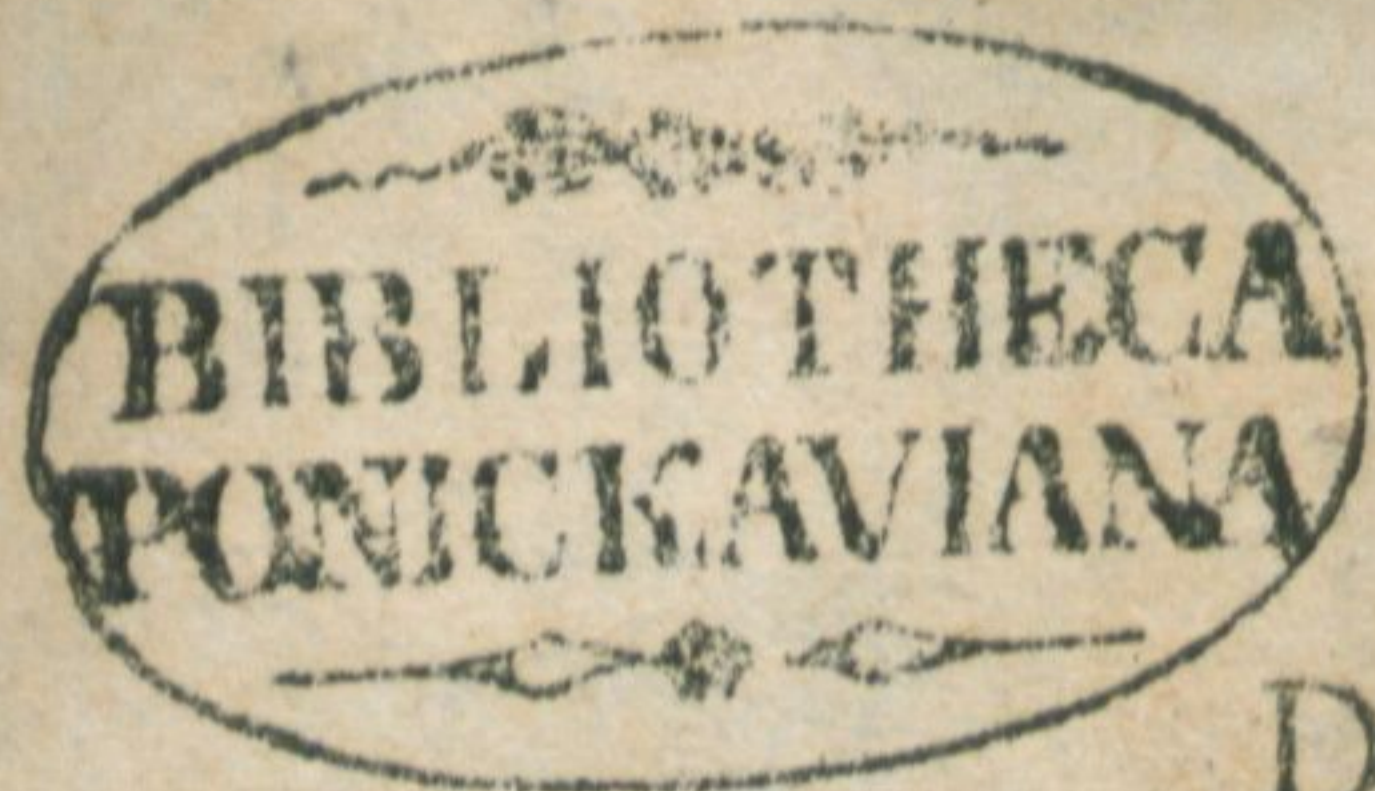
CUM

PRÆFATIONE
DE CLARIS QVIBUSDAM ALIIS
MISNICORUM OPPIDORUM
VIRIS.

LIPSIÆ

Literis JOHANNIS GEORGI.

CYGNEÆ,
DULCISSIMÆ PATRIÆ
INQUE EA

MAGNIFICO CONSULI
PRIMARIO,
AMPLISSIMO CONSULI
ALTERI,
PRÆTORIBUS GRAVISSIMIS,
CAMERARIO DEXTERIMO
ÆRARIÆ ECCLESIASTICI PRÆ-
FECTO FIDELISSIMO

RELIQUISQUE
SENATORIBUS PRUDENTISSIMIS,
ET INTEGERRIMIS,

DE SALUTE EJUS
*PRÆCLARE MERITIS ET ADHUC
MERENTIBUS*

CYGNEOS HOSCE CLAROS
TANQUAM CYGNOS QUASIMODO GENITOS
REPRÆSENTAT,
ET CUM GRATÆ MENTIS TESTIFICA-
TIONE DICAT

L. JOACHIMUS FELLERUS,
CYGNEUS.

PATRES PATRIÆ CONSCRIPTI!

Quanquam Ecclesiæ vel Scholæ Patriæ talento meo quantumlocunque inservire, quod oppido mihi olim in optatis erat, per fata aliorum me ducentia, non licuit, semper tamen, extra Patriam licet constitutus, fui sumque adhuc, si quisquam, *Οὐδὲ ποτε*; nec dememinisse possum jucundissimi illius temporis, quo CL. DAUMII lateri adhærens Scholæ vestræ alumnus jam per montes arboribus Moldanum flumen inumbrantes, jam per sylvas piniferas, & prata viridantia, jam per loca piscinis vastissimis nobilitata, mox per amænissimas, quæ Orientem spectant, valles exspatiabar, & cum Scriptorum aliorum notæ optimæ, tum Poetarum imprimis lectione cum fidelissimo ductore & doctore me oblectabam. Præterea cum post tot tamque violentos Martis ac Mortis insultus Patria charissima in ferreum quendam statum coniecta fuerit, ei aureum seculum quoddam, vel ramenta saltem vetustæ illius felicitatis sexcenties, imo millies exoptavi, exopto adhuc, atque exoptare, dum spiritus hos artus reget, non desinam. Cæterum beneficii illius non exigui, quod ob indigentiam Parentum meorum ante septem hos annos mihi contulistis, probe memor, gratissimam animi mentem specimine quodam publico testatam Vobis facere jamdudum penes animum constitui, JANI CORNARII, suo tempore incomparabilis & Cygnei & Medici, exemplo permotus. Nam cum & ille beneficiis à Senatu Zwiccaviensi, dum Academicum hinc inde ageret, non delibutus, sed totus permadidatus esset, Basileæ tum degens, *Amplissimis, ac Prudentissimis, honestissimisque Viris, Senatui populoque Zwiccaviensium* (ita enim habet ejus inscriptio) Universæ Rei Medicæ *Ἐπιγροφὴν* seu enumerationem compendio tractatam, grati animi contestandi ergo, dedicavit. Sic autem ille inter alia in Dedicatione ista: *Vestris sumptibus ac stipendiis integrum septennium Musarum ac Apollinis castra sum miles securus, ac qualiscunque tandem à me in horum castris opera fuit præstita, est tamen publice per omnes coronarum distributionis ordines, suas laureas adeptus. Quod vestrum beneficium, si ingratus accepisse viderer, merito sine pectore corpus judicandus essem. At vero ego gratissimo*
sem-

semper animo memini, quanquam, quo talionem reddere possim, jam dudum de modo desperavi. Dignum autem non mea, qui vestras sum, sed eloquentissimi ac optimi cujusque prædicatione, nobilissimæ Urbis vestræ institutum, quo certis stipendiis in singulos annos aliquot multos indigenas, bonæ indolis adolescentet, ad bonarum artium studia in quibusque laudatissimis Academiis enutritis. Quam laudem ut Vos soli præ reliquis multis urbibus propriam habetis, ita optandum esset plerasque esse, quæ vobis eam inviderent ac strenue emularentur. Circumspicienti autem mihi, quem qualemve ingenii ego, Cornarii magni illius umbrula, pro beneficentia isthac Vobis, PATRIÆ PATRES VENERANDI, consecrarem, commodum Tuæ, MAGNIFICE FERBERE, literæ superiore anno mihi offerebantur, quibus, ut, si quid forte in Paulina nostra de Cygnea ac Cygneis reperirem ἀξιωματικόν & τοῦ, id communicare Tecum ne intermitterem, quam humanissime me instigabas. His itaque velut stimulis incitatus excutiebam compluscula, qui conficiendo alias MSSorum Paulinorum Catalogo tum eram intentus, ad historiam gloriamque dulcissimæ Patriæ pertinentia; Cygneos inprimis non paucos, eruditione ac dignitate olim conspicuos, sed hætenus diuturno silentio quasi contumulatos. Quos cum dignos omnino esse existimarem, qui renascerentur tum in Patria tum in Orbe literario universo, eos tanquam *Cygnos Quasimodogenitos* (neque enim Poetæ tantum, sed & literati quique hieroglyphice Cygni audiunt) Dulcissimæ Patriæ, inque ea & VOBIS, qui fulcra ejus atque columnina estis, repræsentare gratus civis volui. Recipite hos, quæso, renatos, qui in sinu olim Patriæ sunt nati, non degeneres certe Matris suæ aut indecores filios, dumque id facitis, etiam hoc Schediasma historicum tanquam specimen gratæ mentis quaecunque ne aspernamini. Ego misericordissimum Numen devotissimis invo-co precibus, ut, VOS PATRIÆ PATRES OPTIMI, sospites incolumesque quam diutissime præstet, quo sub pietatis, prudentiæque vestræ pervigiliis felicique regimine *Cygnea* ipsa fiat *Quasimodogenita*, salusque ejus incrementis novis, iisque perpetuis ac constantibus, efflorescat. Scrib. in Bibliotheca Paulina Vigilia Dominicæ QUASIMODOGENITI Ao. ær. Chr. cl̄o l̄c̄o LXXXVI.

PRÆ-

PRÆFATIO

De Viris Claris aliquot oppidorum locorumque Misniæ.

Annus jam totus exactus est, & tres, qui excurrunt, menses, ex quo vitam & res præclare gestas D. CASPARIS BÖRNERI, Theologi quondam Lipsiensis, & primi Academiae Bibliothecarii, Oratione solenni tanquam Decanus, & XXXIIX. Magistrorum, Promotor percensui. Neque enim mihi, qui Bibliothecarii Academici munus jam obeo, committendum rebar, ut memoria Viri de commodis ornamentisque Academiae hujus meritissimi sipario silentii diutius maneret obvoluta; quæ fini & Orationem isthanc, invita quamvis Minerva à me, tum a morbis mirum quantum enervato, scriptam, una cum Catalogo MSSorum Paulinorum non ita pridem edidi. Erat Börnerus ille Haynæ, quod oppidum Misniæ est, oriundus. Haynensem enim se professus est semper in Actis Academiae publicis; talem etiam Georgius Fabricius, ejus quondam in Schola Lipsiæ Thomana Collega in Annalibus Urbis Misniæ lib. III. fol. 84. pronunciat; nec aliter olim Matriculæ Academiae Lipsiensis primæ Anno 1507. Rectore M. Ludovico Sartoris, SS. Theol. Baccal. fuit inscriptus, quam *Casspar Börner de Haynis*; ut non immerito demirari subeat, cur idem Börnerus à D. Andrea Mollero, in theatro Chronici Freibergensis c. IX. p. 287. inter Patritios Freibergenses fuerit relatus. Haynensem aliàs in Oratione jam dicta celebravi & *Johannem Henningum*, & *Johannem de Indagine* vel *ab Hagen*, quorum hic non paucos tantum illos, quorum ex Petro Albino mentionem tum feci, sed & alios ad stuporem usque multos à Johanne Trithemio, &

A

Johan-

Johanne Jacobo Frisio in Bibliotheca Gesneri & Simleri amplificata
f. 449. & seqq. recensitos scripsit. Sed quanquam *Johannem Henningum* Haynensibus recte adscripsit Albinus in *Misnicæ Provincie*
Chronico f. 338. de *Johanne* tamen *de Indagine* est, cur animi jam
pendeam; quippe qui velà Comitatu *Indago* dicto, de quo Hamelman-
nus in *de famil: emortuis* p. 129. cognominatus, vel *Nobilibus, ab Hagen*,
quorum profapia in Thuringia adhuc florere intelligo, videtur ac-
censendus. Ne autem oppido Haynæ demere manu altera, quod altera
dederam, videri possim, *Johanni de Indagine* substituo jam *Matthæum*
Henningum, qui artium liberalium Magister in hac Philyrea, SS.
Theologiæ item Professor, & Collegii Principalis majoris Collegia-
tus extitit, supremosq; Academiæ hujus fasces Anno 1505. tenuit.
Huic bigæ *Henningorum Haynensium* videtur addi posse & tertius *Jacobus*
Henningus, ut nobile sic Haynensium trinum aliquod compleri
queat. Ita enim Albinus l. c. f. 337. *Jacobus Henning von Hayn*
in Meissen bürtig/ist der Theologiæ Professor zu Leipzig gewesen. Und
unter seinem Nahmen gedruckt worden ein Sermon ad gloriam &
gratiarum actionem Dominicæ Passionis, welcher in der Bibliotheca Sim-
leri angezogen wird. Sed qui alibi, ut in cap. I. infra patefcet, hu-
mani aliquid fuit passus, etiam hîc aberravit Albinus. *Jacobus*
enim idem est cum *Johanne Henningo*, nomenq; ei *Jacobi* perperam
& ex lapsu memoriæ additum. Nam idem liber à Simlero *Johanni*
Henningo tribuitur his verbis: *Johannis Hennigi de Haynis in Misnia*
Theologiæ Professoris, Sermo ad gloriam & gratiarum actionem Domi-
nicæ Passionis; nec *Jacobus* quidam *Henningus* in Bibliotheca Simleri-
ana reperitur. Fuit autem *Johannes*, quem Fabricius in Annalibus
urbis Misnæ jam *Henningum*, jam *Henningium*, jam *Henigium* vocat,
artium Magister, SS. Theol. Professor, Collegii Principum Majoris
Collegiatus, Canonicus Misnensis, & Anno 1499. Academiæ hujus
Rector, sed qui Misnæ tandem Anno 1527. teste eodem Fabricio,
tanquam Decanus Ecclesiæ illius, Canonicusque temporis illius
eruditissimus fatis cessit. Scilicet uti Ithaca ab Ulyssè, Stagira ab
Aristotele, Philosophorum Principe, aliaque oppida & loca non ita
splendida ab indigenis clarissimis luminis quid accepere, ita Hay-
na quoque à duobus *Henningis*, *Johanne & Matthæo*, ut & *Cassare*
Bornero mirifice illustratur. Quanquam nec sola Hayna habet,
cur

cur præ cæteris Misniæ urbibus, oppidisque & vicis ob tria illa lu-
 mina velit cristas erigere. Nam nec fororibus ejus tam majori-
 bus quam minoribus ornamenta sua ac decora defuere aut adhuc
 defunt. Atque ut aliquot tantum Misniæ oppidorum mentionem
 faciam, protulit Torgavia, (referam eos tantum, qui memoriæ jam
 succurrunt, reliquos aliorum excussioni relinquens) protulit, in-
 quam, Torgavia, ut inde incipiam, *D. Johannem Meisnerum*, Theo-
 logum Wittebergensem, & *D. Eliam Reheboldum*, Superint. Oscha-
 ziensem, *D. Erasmum Unrube*, Jctum Wittebergensem, *D. Josiam
 Marcum*, Jctum Jenensem, *D. Andream Schatonem*, & *D. Tobiam
 Tandlerum*, Medicinæ Professores Leucoreos, & *M. Paulum Didy-
 mum*, Poetam Jenensem; Belgera *D. Andream Jakobum*, Jctum &
 Cancellarium Saxon. in inferiori Lusatia, & *D. Georgium Lebmannum*,
 Theologum, & Superint. Lipsiensem; Zorbigium *Johannem Eri-
 cum Ostermannum*, Varronem Wittebergensem; Delitium *Augusti-
 num Strauchium*, Jctum primum Wittebregensem, dein Electoris
 Saxonæ Consiliarium intimum; *Erasmum Schmidium*, Græcæ lin-
 guæ in Academia Witteberg. Professore, *D. Andream Peterman-
 num*, Medicum antehac Torgensem, jam Lipsiensem, & *M. Johan-
 nem Kbnium*, Illustris Portæ Rectorem; Eilenberga *D. Sebastia-
 num Schubartum*, Jctum Dresdensem, & Sereniss. Electoris Saxonæ
 in Appellationum Judicio Consiliarium; *D. Andream Mylium*, Ante-
 cessorem Lipsiensem, *L. Henricum Jonathan Werenberg*, Profess. in
 Augusto Weisensfeldensi, & quondam *M. Andream Poachum*, Ecclesia-
 sten Erfurtensem, auditorem Lutheri, & primum Tomorum ejus
 editorem (hunc Hallensem quoque Diaconum fuisse refert *Cl.
 Schmidius* in Chronico Cygneo p. 516. sed is in Catalogo Diaco-
 norum Hallensium non comparet, quod & *D. Gottfriedus Olea-
 rius* in Halygraphia pag. 77. monuit) Wurzena *D. Simonem Gedi-
 cum*, Generalem in Marchia Superintendentem, sed post tempora
 reformationis Marchiacæ, Misnensem, & tandem Episcopatus Mar-
 tisburgici Superintend. generalem; *D. Wolfgangum Mamphrasium*,
 Præfulatus Misnensis in Patria Superint. generalem, *D. Paulum Rö-
 berum*, Halæ primum Archiepiscopi Magdeb. Ecclesiasten, postea
 Electoralem Professore Primarium, ac Superint. generalem Wit-
 teb. *D. Abrahamum Tellerum*, Pastorem Lipsiæ Thomanum; & *D.*

Christophorum Danielem Schreiterum, Superint. hodie Wurcensem, *D. Corbinianum Brodkorbium*, Regis Poloniae ProCancellarium, *D. Philippum Benewiz*, seu *Apianum*, Episcopatus Wurcensis Praepositum; *D. Christianum Mampbrasium*, Jctum, *D. Johannem Schreiterum*, Jctum, & Praefulatus Misnenensis Syndicum; & *D. Christophorum Brunonem*, Medicinae Professore Lipfensem, & Facult. Medicae Decanum, aliosque, quos exhibet Equus Wurcensis non cataphraetus, sed togatus, h. è. Encomium Wurcenæ metricum Philippi Benewiz seu Apiani Dresdæ Anno 1648. editum; Grimma *M. Christophorum* & *M. Johannem Schellenbergios*, Poetas eximios, illum Illustris Gymnasii ad Muldam Professore, hunc Scholæ Freibergensis Rectorem per annos XLVIII; & *D. Davidem Schwemlerum*, Jctum, & Reipublicæ Wratislaviensis hodie Syndicum; Colditium *Wenceslaum Lincum*, Luthero æstimatissimum, & primum Altenburgensem, dein Noribergensem Concionatorem; & *D. Johannem Strauchium*, Historiarum initio Professore Lipfensem, postea Jctum Jenensem, & tandem Giessensem primum; Leisnizium *Petrum Benewiz* seu *Apianum*, Mathematicum sui temporis clarissimum, Professore Ingolstadiensem, & Caroli V. Imperatoris Astronomum; & *D. Johannem Andream Kunadam*, Superintend. h. t. Eilenbergensem; Geringswalda *M. Johannem Thönnikerum*, Pastorem Tzschopaviensem & Ephoriæ Chemnicensis Adjunctum; Rochlitzium *D. Paulum Pleisnerum*, Physicum primum Schneebergensem, post Freibergensem Ordinarium; & tres *Matthesios*, *M. Lucam*, *M. Johannem* (Lutheri commensalem, & Melanchthoni clarissimum) & *M. Thomam*, quos feliciter hodie æmulatur *M. Caspar Fiedlerus*, patriæ suæ ibidem Archidiaconus & P. L. C; Königsfelda *D. Christianum Chemnitium*, Theologum Jenensem, & *M. Theophilum Aenetium*, Philosophum Salanum; Mitweida *Antonium*, Abbatem olim Cellensem, & *D. Sebastianum Gotfriedum Starckium*, Superintend. Freibergensem; Chemnicium tres *Fabricios*, *Georgium* (inter doctissimos Misnicos relatum, & Illustris Scholæ ad Albim Rectorem primum) *Jacobum* & *Blasium*; duos *Nævios*, *Johannem*, & *Casparem*, quorum ille Dresdæ in munere Archiatri Electoris Saxoniae, hic in Professione Medica Lipsiæ ætatem consumpsit: *D. Danielem Heinrici*, Theologum Lipsiensem; & du-

os hodie longe celeberrimos Fratres, *Esaïam & Samuelem Pufen-*
dorffios, è quibus ille Regiæ Majestatis Suevicæ Cancellarium in Du-
 catibus Bremensi & Verdensi, hic ejusdem Regis Consiliarium au-
 licum agit atque Historiographum; Augustoburgum *L. Ada-*
mmum Rechenbergerum, utriusque linguæ & Historiarum Professore[m]
 Lipsiensem, & *M. Andream Beyerum*, Rectorem antea Scholæ Frei-
 bergensis, nunc ibidem Ecclesiasten; Oedera *Georgium Morgen-*
stern, Juris quondam Pontificii Doctorem apud Lipsienses, & con-
 cionatorem plausibilem; Roswinum *Paulum Bachmann*, ultimum
 Cellæ veteris Abbatem, alias *Riparium* dictum, qui & in scriptis
 contra Lutherum *Paulum Amnicolam* se appellavit; Oschazium *D.*
Balthasarem Sartorium, Theologum Jenensem, & *M. Job. Georgi-*
um Laurentium, Illustris Portæ h. t. Rectorem; Radeberga *D. Go-*
thofredum Cundisium, Theologum Jenensem; Döbela *D. Johan-*
nem Höpnerum, Theologum & Superintendentem Lipsiensem, & *D.*
Andream Kunadum, Theologum Wittebergensem; Dippoldiswal-
 da *D. Matthæum Judicem*, Centuriatorem Magdeburgensem; Mi-
 sena *Johannem de Breitenbach*, Ordinarium Lipsiensem, & *D. Geor-*
gium Kummerstadium, Cygneæ primum Syndicum, dein Consilia-
 rium Electoralem Saxonicum; ut & *M. Jacobellum* illum, Petri
 Dresdensis Præceptorem; Pirna *D. Christianum Reinbardum*, Ec-
 clesiæ Patriæ Superintendentem, & *D. Johannem Christophorum*
Nicolai, Ephorum Ilenburgensem; Altenberga *Wolfgangum Meu-*
rerum, Medicum & Philosophum Lipsiensem, & *Fridericum Leib-*
nutzium, Moral. Professore[m] in eadem Philyrea; Scheibenberga
M. Christianum Lebmannum, Superintend. hodie Annæmontanum; An-
 næberga, *D. Erasmus Sarcerium*, Theologum Lipsiensem, *D. Johan-*
nem Suevum, Jctum Jenensem, *D. Georgium Sturciadem*, Medici-
 næ Professore[m] Erfurtensem, *D. Michaelem Barthium*, Medicum &
 Philosophum Lipsiensem, *Gregorium Bersmannum*, Poetam primum
 Lipsiensem, postea Gymnasii Servestani Rectorem, & *D. Michae-*
lem Wendlerum, Moralium Professore[m] Wittebergensem; Lösni-
 cium *Johannem Zechendorffium*, Scholæ Cygneæ Rectorem in O-
 rientalibus versatissimum; Schneeberga *D. Paulum Lobwasserum*, & *D.*
Johannem Monachum, Ordinarios Lipsienses, *D. Andream Funccium*,
 Consule[m] primum Cygneum, dein Scabinum Lipsiensem, *D. Chri-*

Stophorum Piererum, & *D. Paulum Blumbergerum*, Jctos & Patriæ
 suæ Consules, & *D. Davidem Lichtenbabinum*, felicissimum hodie
 Medicinæ ibidem Practicum, ut & *Petrum Albinum*, Historicum Saxoni-
 cum; Schöna inter Schneebergam & Cygneam *Adamum Siberum*,
 Poetam & Polyhistora, Scholæ illustris ad Muldam Rectorem primum,
 (neque enim Misnæ natus est, aut Chemnitii, ut alii asserant, sed
 Schönæ, ut dixi, teste filio ejus Adamo Theodoro Sibero, Professo-
 re Witteberg. in epistola ad Janum Gruterum scripta,) Kirchber-
 ga *M. Benjamin Heydenium*, Pastorem Schneebergensem, & Epho-
 riæ Zwiccaviensis Adjunctum; Werthavia *M. Paulum Odontium*,
 Evangelicum primum Concionatorem in Stiria longe afflictissi-
 mum (vide ejus Historicam Relationem Germanicam de carcere
 ejus & periculis vitæ Anno 1602. editam,) postea Pastorem Oe-
 derensem; *Tobiam Adami*, Jctum, & Saxo-Vinariensem Consilia-
 rium; *D. Casparem Löscherum*, Pastorem hodie, & Superintenden-
 tem Zwiccaviensem, & *M. Christophorum Cranzius*, Archi-Diaco-
 num h. t. Freibergensem; Hartensteinium *D. Paulum Flemming*,
 Medicinæ Doctorem, & Poetam Germaniæ decantatissimum; Lich-
 tensteinium *D. Wilhemum Romanum*, Jctum Lipnensem; Glaucha
Georgium Agricola, Scriptorem in re metallica Aristoteli & Pli-
 nio anteferendum; Ciza *D. Hieronymum Kromayerum*, Theologum
 Lipsiensem, *M. Johannem Schiferdeckerum*, Superintendentem h. t.
 Weisenfelsensem, & *M. Johannem Severinum Weisium*, Pastorem &
 Ephorum hætenus Pegaviensem; Ronnenberga *D. Davidem Voi-
 tum*, Theologum Jenensem & Wittebergensem; Altenburgum *D.
 Johannem Christophorum Wexium*, & *D. Johannem Freisleben*, Jctos
 Jenenses, & *M. Johannem Zeisoldum*, Philosophum Salanum; Meu-
 selwizium *D. Samuelem Langium*, Superintendentem primum Pe-
 gaviensem, dein Lipsiensem & Theologiæ Professore; Lucca *D.
 Christianum Langium*, Samuelis fratrem, Medicinæ Professore Phi-
 lyreum; Grötschium *D. Ambrosium Reudenum*, Theologum Jenen-
 sem; Pegavia *M. Johannem Mülmannum*, Theologiæ Professore &
 Ecclesiasten Lipsiensem; & *D. Andream Mollerum*, Physicum Frei-
 bergensem Ordinarium, & Chronici Freibergensis autorem; Wei-
 senfelfa *D. Antonium Turmerum*, & *D. Johannem Greislavium*,
 in Patria Superintendentes, *D. Simonem Leising*, Aulæ Darmsta-
 dien-

dientis Proto-Ecclesiasten, & *L. Georgium Weisium*, Superintendentem h. t. Coldicensem; *D. Eliam Luja*, Professore Medicinæ & Physicum olim in Patria, dein apud Suecos etiam & Danos ob felicitatem praxeos celeberrimum, & fratrem *D. Christianum Luja*, Physicum Martisburgensem; ut & *L. Gotthofriedum Hoffmannum*, Advocatum apud Dresdanos felicissimum; Martisburgum, ejusque diœcesis *D. Eustachium Möllerum*, Consiliarium Electoralem Saxonicum, & Capituli Martisburgensis Decanum, *D. Nicolaum Gutschmutbium*, Præfulatus Martisburgici Consiliarium, *D. Andream Nietnerum*, Archiepiscopi ultimi Magdeburgensis Archiatrum, *D. Gotthofredum Adolphum Luja*, Medicum Lipsiensem, & *D. Christianum Heinricum Luja*, Medicum Ottonia Danum, & Regii Consistorii Assessorem, *L. Gotthofredum Sigism. Peiskerum*, Superintendentem Cygneum, *Ernestum Brotusium*, Chronici Martisburgici autorem, & qui Misnicos hodie clarissimos facile splendore suo prægravat, *D. Adamum Christophorum Jacobi*, Jctum, & Sereniss. Electoris Saxonix in Appellationum Judicio ac Proto-Synedrio Consiliarium. Sed de Electorali Dresda quid dicam? quid de Lipsia celeberrimo Athenæo nobilitata; quæque ut olim tot *Pistorios*, sic hæctenus *Höpfneros*, *Carpzovios*, *Ziegleros*, *Bornios*, *Romanos*, *Schacheros*, *Welschios*, *Franckensteinios*, *Thomasios*, *Bosios*, aliosque diffusissimæ famæ filios progenuit? quid de Freiberga, urbe Misniæ omnium amplissima, & metalliferarum primiceria? quid denique de Patria mea Cygnea, quæ, uti Scholam semper habuit doctissimis fidelissimisque Magistris instructam, ita equi cujusdam Trojani instar fuit, ex quo tot Viri studiis omnibus insigniter exculi prodierunt. At vero, quod Claros Freibergenses attinet; eorum bene multi à *D. Andrea Mollero* in Chronici Freibergensis Theatro repræsentantur, pluresque haud dubie ab eo, qui Chronici illius augmenta, editionemque novam jam mediatur, è tenebris in lucem producentur; quemadmodum & ego non unos hinc inde observavi, v. g. *M. Theodoricum de Vriberg*, Monachum doctissimum, *Stephanum Fortunium*, Theologiæ olim Doctorem Lipsiensem, *M. Laurentium Helwig*, Majoris Principum Collegiatum; ut recentiores complures taceam. Quod Claros Lipsienses, quorum densissima quædam est nubes, *Athenis illi Lipsiensibus*

sibus, quas paro, quasque nuper pollicitus sum publice, à me reservan-
 tur. Nec despero fore, ut Chronico Electoralis Dresdæ Weckiano
 fors recudendo supplementi quidpiam etiam de Claris Dresdensibus,
 (quales è Theologis, *D. Fridericus Balduinus*, & *D. Balthasar Meisnerus*,
 Theologi Witteb è Jctis *D. Christianas Lenzius*, Consiliarius Elect.
 Saxonicus, & qui ætherea aura adhuc vescitur, *D. Wolfgangus Casparus*
Martini, Jctus & Sereniss. Saxonix Electoris Consiliarius intimus, è
 Medicis *D. Johannes Pfeilius*, Electoris olim Mauritii Archiater, &
D. Johannes Kentmannus, Medicus scriptis clarissimus, ex Phiofo-
 phis & Philologis *Augustus Buchnerus*, &c.) *Φιλόπατρις* aliquis ad-
 jiciat. Quod denique Claros Cygneos attinet, eorum longe
 plurimi in Chronico Cygneo à Viro clarissimo, *M. Tobia Schmi-*
dio pag. 467. & subseqq. in publicum famæ campum sunt producti.
 Sed cum & alii id genus Cygnei in librorum qua MSStorum qua
 impressorum excussione reperti à me fuerint, non possum non eos
 ex oblivionis veluti ergastulo eripere, & tanquam *Cygnos Quasi-*
modogenitos (quis enim Viros eruditos adagialiter Cygnos ap-
 pellari ignorat?) in publica luce sistere, præsertim cum superio-
 re anno à Magnifico Patriæ meæ Capite, ejus vel nutus mihi
 instar legis est, literis plane flexanimis, ut, si quid forte hinc in-
 de de Patria memoratu dignum excusserim, id ad Chronicon Cyg-
 neum augendum exornandumque conferrem, instimulatus fuerim.
 Ne autem *ἀτάκτως* in hoc, tumultuario licet, scripto progrediar,
 capitibus IV. persequar id instituti, & in I. Theologos, in II. Jure-
 Consultos, in III. Medicos, in IV. Philosophos, Philologos, aliosque
 eruditos Cygneos, quorum scilicet in Chronico Cygneo aut nulla
 aut exigua facta mentio est, in publicum veluti proscenium pro-
 ducam; stylo usurus haud phalerato, qui Oratores decet, sed
 plano & incomto, qualis ab extemporaneo Scriptore potest expectari.
 Quos enim Oratione solenni celebrare in Panegyri Academica quadam
 institueram, eos ob sortem minus propitiam, & quia iter in Patriam
 meditabar, *ὑποχρεώσας*, in chartas hæcæ historicas conjeci, ut vel ideo
 non desperem, lectorem quemcunq;, si quid forte in festinatione erra-
 tum à me, aut prætermisum fuit, non inclementius aliquid de me
 pronunciaturum.

CAP.

CAP. I.
THEOLOGI CYGNEI,
Quorum in Chronico Cygneo nulla facta
est mentio.

Theologos aliquot Cygneos perpetua memoria dignos repræsentaturus initium non abs re facio ab illis, qui summum Academiae hujus Magistratum olim cum laude administrarunt. Sunt enim Rectores veluti Reges Academiarum ac studiosæ juventutis; quemadmodum & tanti id muneris Reges ac Principes æstimarunt, ut purpuram tanquam partem de splendore suo decisam iisdem tribuere non dubitarint. Ex his vero loco principis collocandus venit VINCENTIUS GRUNERUS, Cygneus, cujus merito nunquam non viridis Cygneis omnibus debet esse memoria. Erat is in Pragensi Academia à Carolo IV. Imperatore condita, jamque Studiosis confertissima Magister artium & Theologiæ Baccalaureus ingentis apud omnes ob eruditionem Scholasticam, eloquentiamque singularem æstimii; Sed cum Germani in tres Nationes divisi tum ob Hussitica dogmata magis invalescentia, tum ob tria sibi suffragia denegata Praga discedere decrevissent, is solenniter depositis per M. Henricum Boldenhamen Rectoratus Insignibus, Germanis non difficulter persuasit, ut in Principis sui, hoc est, Marchionis Misniæ FRIDERICI BELLICOSI ditiones se reciperent; cumque magna stipante caterva Praga discessissent (discesserunt autem ex Bohemia intra octiduum Magistri, Doctores, Baccalaurei & Studiosi ferme vicies mille, & si Hageco habenda fides, quadragies mille) etiam Principem suum verticordia Suada sua sic inflexit, ut exulantibus Musis commodum in hac Urbe hospitium præberet; id quod factum est Ao. ær. Chr. MCCCCIX. Idem primus magna omnium consensione Theologiæ in nova Academia Professor, primus etiam Facult. Theol. Decanus constitutus, & post M. Joh. Ottonem de Monsterberg, & M. Helmoldum de Soltwedel tertius Academiae Rector Ao. 1410. fuit electus.

Lipsiensem Grunerum hunc facit Matthæus Dresserus in Isagoges Histor. part. V. de præcipuis Germaniæ urbibus p. 371. & Johannes Friderichus, Historiarum & utriusque linguæ post illum Professor in Panegyrico seculari de origine, incrementis & fortuna Academiae Lipsiensis Ao. 1609. publice recitato, postmodum edito p. 15. à Petro videlicet Albino, id ut crederent, sic inducti. Ita enim ille in Chronico Misniæ provinciali c. XXV. de eruditis Misnicis f. 335: Vincentius Gruner zu Leipzig bürger/ ein fürtrefflicher Schul-Lehrer zu seiner Zeit / ist unter andern eine Ur'sach gewesen / daß Churfürst Friedrich der Erste / die Studenten / so von Prage gewichen waren / zu Leipzig aufgenommen / und ihnen eine Hohe Schule gestiftet: Deswegen Er auch in derselben neuen Universität der erste Ordinarius Professor Theologiæ worden / und dieselbe in ein gutes Aufnehmen bringen helffen / &c. Sed Cygneum vel Zwiccaviensem, non Lipsiensem, fuisse Grunerum, tam certum est, quam quod certissimum. Sic enim Johannes Trithemius, Abbas Spanheimensis, gravissimusque in rerum Germanicarum Historiis autor, qui & Paulo Langio, Cygneo, Monacho Boznaniensi, laborum socio fuit usus in Catalogo Illustrium Virorum Ao. 1409. evulgato p. 37: *Vincentius Gruner de Zwicavia, Doctor Pragensis & fundator Gymnasii Lipsiensis, Vir in divinis Scripturis eruditus, & in Philosophia seculari egregie doctus, ingenio subtilis, & clarus eloquio; edidit non spernenda lectionis opuscula, quibus nomen suum ad notitiam posteritatis cum gloria transmisit, &c.* Succinit huic Anonymus, à Joh. Joachimo Madero Helmstadii Ao. 1660. editus, à quo Scriptorum insignium, qui in celeberrimis, præsertim Lipsiensi, Wittebergeni, & Francfordiana ad Oderam Academicis à fundatione ipsarum usque ad annum Christi 1515. floruerunt, Centuria fuit concinnata. Sic enim ille num. XXVII. *Vincentius Gruner, natione Misnensis, patria Zwiccaviensis, disciplina Lipsiensis, Collegii Majoris Collegiatus, Vir in liberalibus & tota Philosophia undecunque doctissimus. Hic post translationem Pragensis Studii in Lipsiæ multos per annos cum magno Scholarium proventu in Philosophia desudavit; atque cum pene rotam vitam in aliorum eruditione absumpsisset, reliquit præter cetera quadam ingenii sui præclara monumenta pro pueris edita, quibus se memorandum mandavit;*
ex qui-

ex quibus superextant apud Lipzenses Grammatica lib. I. Rhetorica lib. I. Questionum disputatarum lib. I. & super Canonem missæ lib. I. & quedam alia, quæ temporis intercapedo interrupit. Claruit autem A. D. 1410. Rector Studii. Nec absentiunt Catalogi Rectorum ante CC annos & ultra confecti; quippe in quibus & ipsis Vincentius Gruner de Zwicavia reperitur. Nimirum Lipsiensis fuit non patria Grunerus, sed studio, unde & recte Professor Lipzensis ab Henrico Panthaleone in parte II. Profopograph. f. 370. appellatur, qui & ex vero id encomii addidit: *Vincentius ille vir erat in Scripturis Sacris & humanioribus literis doctissimus, docendi tamen (pro more ejus seculi) Scholasticus*, Libros ejus quod attinet, à Trithemio, ejusque æmulo jam allegato laudatos, in plerosque illorum in excussione MSSorum Paulinorum superiore anno incidi. Extant enim in Paulina libri ejus de officio Missæ in membrana scripti; Extat compendium artium pro Baccalaureandis, Grammatica scilicet, Logica, Physica & Astronomiæ; extat & Rhetorica ejus, sive de compositione epistolari. V. Catalog. MSSorum Paulinorum p. 180. 324. & 360. Finem autem vitæ non fecit Lipsiæ Grunerus, sed in veteri Cella, celeberrimo olim Cisterciensium in Misnia cœnobio. Testatur id manus nescio cujus, qui verbis Trithemii ultimis ad oram hæc verba adscripsit: *in veteri Cella sepultus*; confirmatque idem Frater Michael Miris Galliculus, Monachus Cellensis, in epistola, qua Claudiani Mamerti Viennensis Galliarum Episcopi de statu animæ, ex MSSo Cellensi, quod nunc in Paulina extat, à Petro Moselano castigatos & Basileæ 1520. editos Abbati Cellensi Martino de Lochau dedicavit: *Illustrem*, inquiens, *Cellam reddunt Matthæus quondam Aulæ regie monachus, ac Vincentius Grunerus, uterque in Cella sepultus* -- quorum alter Lipsiensis Gymnasii primus Decanus ex Pragensium Academia, in Cella grammata quedam pulchra, denique in officium Missæ explanationes conscripsit. Erat enim Vetus Cella famosum Cisterciensis Ordinis Cœnobium; in quo XIV. bonarum artium docebant Professores, fratrumque numerus ad octogenerium usque excreverat; habebat & Abbates longe doctissimos, interque illos Ludigerum, cujus Sermones & libri Azymorum in Paulina asservantur, & Martinum de Lochau, qui Collegium Lipsiense D. Bernhardi pro Fratibus Cisterciensibus olim exstruxit, &

Vincentium Grunerum in Cellam evocavit. Sed de hoc Cellensi Cœnobio, alio cum Deo tempore. Cum enim Bibliotheca ejus in Paulinam nostram translata cum aliis fuerit, non pauca de ortu & incrementis ejus excutere mihi licuit, quæ evulgare aliquando ad historiam Misniæ locupletandam atq; illustrandam constitui.

Vincentium Grunerum jure excipit M. PETRUS STORCH de Zwiccavia. Fuit enim & hic Theologiæ sub initia Academia hujus Professor, ejusdemque Rector ordine IX. A. 1413.; & quemadmodum una cum Sympatriota Grunero ex Pragensi Academia huc pervenerat; ita Studio ab Apostolica Sede jam confirmato, jubentibus Marchionibus Misniæ, Friderico & Wilhelmo, etiam nomen suum, cum Ottone de Monsterberg, Rectore primo, Grunero, aliisque plurimis subscripsit, docentibus id duabus antiquis Matriculis. Fuit alias & Collegii Principum Majoris Collegiatus, reliquitque Bibliothecæ ejus Registrum super IV. libros Thomæ adversus Gentes; Registrum item in quatuor Sententiarum libros; cujus in fronte Doctor Petrus Storch de Zwiccavia nuncupatur; annotavit etiam articulos, in quibus Magister Sententiarum à Doctoribus Sanctæ matris Ecclesiæ non teneatur; item versus Leoninos de libris Sententiarum, in quibus primus liber cum Aquila, II. cum homine, III. cum vitulo, & IV. cum leone comparatur; quæ IV. aliàs Evangelistarum, quanquam aliter disposita, sunt insignia; ut reliqua ab eo annexa taceam. Consanguineum haud dubie habuit *Laurentium Storch de Zwiccavia*, qui Ao. 1423. Matriculæ primæ fuit insertus; post quem & alius *Jacobus Storch de Zwiccavia*, Anno videlicet 1487. Rectore *Leonardo Polnero*, Zwiccaviensi & ipso, & Decretorum Doctore, inscribi eidem meruit. Quemadmodum autem nulla profapia, quam illustris etiam sit, absque vomica est: ita Storchiorum quoque gens Cygnea carcinomate suo non caruit. Nam exinde procul dubio descendit & Nicolaus Storch, Cygneus, qui Pelargus aliis, Camerario Ciconia, Luthero Claus Storch dicitur, Anabaptistarum fax & tuba; sed qui, ut Chytræus in dedicatione Apocalypf. refert, Monachii in Bavaria metu & dolore animi miserabiliter fuit extinctus.

Petro Storchio subjungo JOHANNEM SCHIMMELPFENNIG. Inscriptus hic fuit Matriculæ Ao. 1424. his verbis: *Jo-*
han

hannes Schimmelpfennig de Zwicca ; factusque tandem & artium
Magister & Theologiæ Baccalaureus eruditionem non minus, quam
morum probitatem Academicis Patribus sic approbavit, ut dignus,
qui supremum honorum Academicorum conscenderet fastigium,
fuerit habitus ; sicuti & Rector electus est in ordine LXIV. Anno
1441. cujus rubrica in Matricula ita habet : *Recloratus M. Johan-*
nis Schimmelpfennig de Zwicavia, Baccalaurei SS. Theologie.

Nonus ab hoc Schimmelpfennigio Rector Academiae hujus
de Natione Misnica fuit M. CONRADUS THYME, (Anno vide-
licet 1445.) ; qui & ipse Zwiccaviensibus à CL. Schmidio in
Chron. Cygn. part. I. pag. 477. accensetur. Sed quanquam fami-
lia THYMORUM in Patria mea nunquam non fuerit florentissima,
egoque pro ardentissimo in patriam amore ejus gloriam augeri
magis, quam imminui velim, Conradum tamen hunc ad Thymos
Zwiccavienses pertinere, est cur subdubitem. Nam character ille,
de Czwicavia, quo Cygnei seculi illius plerique omnes sunt insigni-
ti, in Matricula non est additus. Ita autem legi, legoque adhuc in
illa : *Recloratus Magistri Conradi Thyme, Cauci, Cauci* alias vel *Chau-*
ci sunt vetus Germaniæ populus, divisi in *maiores & minores*, quo-
rum illi ab Amisia ad Visurgim, hi à Visurgi ad Albim se extende-
runt, si credas Phil. Cluvero in German. antiq. lib. III. c. 43. Sed
longe majus Chaucis attributum fuisse spatium, Beatus Rhenanus
recte lib. I. Rerum Germanicarum annotavit, ubi & veteres Fran-
corum sedes Chaucis extitisse vicinas, vel ipsam Chaucorum fuisse
gentem colligit. Quam Rhenani opinionem si præstruam, nihil
causæ est, quo minus Conradum Thymum Thuringum (nam Thu-
ringiam Francis conterminam quis nescit?) fuisse credam ; tam
laxe scilicet Chaucorum voce sumta, ut Thuringos quoque &
Bructeros (quod & Franciscus Irenicus in Exegesi Germanica fe-
cit) complectatur. Consuadet id, quod inter Misnicos, quorsum ab
initiis Academiae Thuringi quoque & Voigtlandi referuntur, non
alius Conradus appareat, quam *Conradus de Porta*. Solebant enim
seculo illo quamplurimi Inscripti à patria sua, omissis cognomen-
tis, denuncupari ; v. gr. *Ignatius de Zwicavia, Erasmus de Zwicca-*
via, Johannes de Zwicavia, &c. quemadmodum & non pauci, *de*
Porta in Matricula fuere cognominati. Accedit, quod non Cyg-

neæ tantum, sed & alibi gens quædam Thymorum disseminata est; quemadmodum & duo *Thymi* Freienstadio Silesii, Rectoratu Academiae hujus, & quidem *M. Christophorus Thyme* Anno 1458. & *M. Henricus Thyme* Ao. 1472. fuerunt functi. Sed ulteriori adhuc disquisitioni eam rem reservo, nihil interea certi decernens.

Possẽm alias, ne honoris quid Patriæ optimæ adimere velle videar, lacunam hanc veluti supplere, qui Licentiatis Theologiæ Lipsiensibus jam Ao. 1671. fui annumeratus. Nam postquam speciali Serenissimi Electoris Saxoniae JOH. GEORGII II. gloriosissimæ memoriæ gratia ex Misnica Natione in Bavaricam Ao. 1678. transfilire mihi licuit, clavum Reipublicæ hujus literariæ bis, anno videlicet 1680. & 1684. tanquam Bavarus tenui. Sed nolo particulam, ut cum Grammaticis loquar, expletivam quandam agere, ne illud Maronis de Aenea accommodari mihi velle videar:

Se quoque Principibus permistum agnovit Achivis.

De cætero cum non Cygneos tantum, qui celebritatis quid fuerunt indepti, sed & alios, qui Cygneæ aliquantisper sessitarunt, in Chronico CL. Schmidii Cygneo, recensitos deprædicatosque videam, non possum non hoc capite, quo Theologos aliquot Cygneos repræsentavi, & *D. Hieronymi Dungersheimii de Ochsenfart* mentionem injicere, præsertim cum & *Johannis Tezelii*, famosissimi illius Indulgentiarum Papalium nundinatoris, qui Cygneæ aliquandiu Concionator extitit, in Chronico Cygneo part. I. p. 389. fiat mentio; ad quem locum & Joh. Petrei præfatio über das *Ablass-Büchlein* meretur conferri. Erat ille Dungsheimius natus in Ochsenfart Anno 1465. loco dioceseos Herbipolensis, & Magisterii titulo in hac Alma Anno 1489. exornatus; presbyterio dein in civitate Herbipolensi initiatus diversis in locis concionatorem egit, peractoque Italico itinere Lipsiam reversus & Collegii Principum Majoris Collegiatus, & Theologiæ Professor fuit factus; in quibus functionibus & Ao. 1539. atque adeo proxime ante Lipsiam reformatam, obiit. Is præter alia ingenii monumenta & viginti tractatus partim Latinos, partim Germanicos adversus Lutherum edidit, à quo etiam in epistolis Tom. II. pag. 264. non obscure *vos Lipsicus*, ut & *caput grossum Lipsiense*, de quo ipse Ochsenfart, (ita enim à patria fuit insignitus, uti Petrus Mosellanus, Georgius Fricken-

ckenhusius, Johannes Regiomoutanus, sexcentique alii) conqueritur,) appellatus est. Sed levis armaturæ miles non minus, quam cæteri, qui contra se ex Monachis insurrexerant, Luthero fuit victus; & ecce! parvam Lutheri epistolam, qua ingentem Dungersheimii molem, hoc est, prolixissimas epistolas uno veluti ictu subruit ac subvertit: *Martinus Lutherus Hieronymo ex Ochsenfart S. Sane optimas vos semper majores habetis, mi vir, & pessimas minores. Aliud non habetis in ore, quam Ecclesia, Ecclesia, hæretici, hæretici, & non vultis uni homini dictum: probate omnia, &c. At ubi Ecclesiam petimus ostendi, ostenditis nobis unum hominem Papam, cui omnia tribuitis, Et cætera.* Sed quid hæc ad tuam, inquires, Cygneam? Scilicet dum Presbyteris adscriptus variis in locis prædicatorem agebat Dungersheimius, etiam Cygneæ per annos aliquot concionatoris obibat partes. Ita enim ipsemet D. Ochsenfart refert in curriculo vitæ à seipso consignatæ, quod in excussione librorum Collegii Principum Majoris reperi: *Anno 1501. fui conductus prædicator in Zwiccan ad Beata[m] Virginem, ubi ad quartum annum permansi propter probitatem populi NB. tunc ibidem (ita de studio loquitur, quia Cygnea ipso adhuc superstite mature à Papismo descivit.) Porro: Ao. 1503. fui missus cum duobus de Consulatu à Zwiccaviensibus ad Cardinalem Raymundum legatum à latere, qui pervenimus ad eum Wüittebergæ, cum & ipse Universitatem ibi introduxit, & Ecclesiam Collegiatam ibidem consecravit, ubi & ea, pro quibus missi eramus, expedivimus. (NB. Fuit eodem tempore Cardinalis idem Lipsiæ à Georgio Duce Saxonie magna cum pompa, & Oratione latina, quæ edita est, à Conrado Wimpina de Fagis exceptus, sed cum in cœnobio Paulino hospitaretur, idem à famulis ejus per incuriam fuit incensum, referente G. Fabricio in Annalibus Urbis Misnæ fol. 76.) Anno 1504. (ita enim pergit Dungersheimius) cum munere Zwiccaviensium & literis promotorialibus Facult. Theol. Lipsiensis ivi in Italiam post Pascha, &c.*

Ochsenfarto succedat M. Johannes Sylvius, Germanice Wildenauer dictus, patria Egranus. Nam & hic Ecclesiastes fuit penes Cygneos, & cum Thoma Munzero, Anabaptistarum promacho Cygnea excedere jussu, ferram litigii reciprocavit; quemadmodum & Acta Egrani extant, quæ à Theobaldo in tr. Germanico de Spiritu

ritu Anabaptistico allegantur. De eo Joh. Manlius in Locorum
Communium Collectaneis, ex lectione haud dubie Melanchthonis,
p. m. 165. *Jobannes Sylvius Egranus concionator Cygneæ, & in valle
Joachimica, erat homo doctus, sed profanus: scribebat contra nostras
Ecclesias, edebatque libros plane tetros; nominabat Sophisma, quod
diceremus, homines non posse implere legem; & gratiam gratuitam
& reconciliationem coram DEO, quam sola fide propter mediatorem
apprehendimus, intelligebat promulgationem doctrine legis. Sed
quanquam nævorum Papisticorum non plane immunis fuit Egra-
nus, à Luthero tamen in literarum epigraphe optimus & integerrimus
amicus Tom. I. Epist. 76. b. item vere Theologus & Christianus
vir p. 140. salutatur; qui & in priore epistola sic ad eum: Scripsit
Domino D. Hieronymo Ochsenfarts, non mihi errores videri, quæ tu
asseruisti, sed veritates; videri etiam mihi suas propositiones pro majore
parte erroneas, & me paratum esse, nec diffidere, ut defendas & tuos
& meos errores. Si quid autem ex Scholasticis Doctoribus protulerit,
sciret se nihil apud nos agere, nisi verba perdere. Scripsit etiam
Egranus Apologiam contra calumniatores suos, in qua Divam
Annam nupsisse Cleophæ & Salomæ, quod vulgo tum sentiebatur,
evangelicis testimoniis refellit, quæ Cygneæ Ao 1518. in 4. impres-
sa, & denuo cum Nicolai Rittershusii de gradibus cognationum
Noribergæ 1674. à Christophoro Arnoldi in 12. edita est; cui &
Petri Mosellani ad eundem Egranum de hac controversia epistola,
in qua divini verbi apud Cygneam concionator vigilantissimus
salutatur, est addita. Eum à Legendis Pontificiis abhorruisse vel
hæc verba Apologiæ sunt documento; *Utinam Ecclesiastes nostri dog-
matis hujus memores (Augustini videlicet, qui docet à doctrina
Christianorum omnia mendacia penitus esse removenda, ne labe-
factata semel autoritate veritatis, reliqua, quæ vel certissima sunt, du-
dia remaneant) non cum tanta fide tam supersticiosas fabulas decla-
marent, quas vel questus gratia, vel ut simplicium animos sibi devin-
ciant, pessimi nebulones impudenter commenti sunt, non veriti com-
maculare figmentis anilibus eam professionem, quam Christus, hoc est,
ipsa veritas instituit, & in sola veritate voluit consistere. Pro sua
etiam innocentia provocat tum ad venerandos Sacerdotes, tum ad
Senatum optimum gravissimum, & ad rudiores plebeculam, quæ au-
res**

res suas perbenignas concionibus suis accommodaverint. Non plane tamen defecatum eum fuisse, ex alia Lutheri epistola ad Georgium Spalatinum Ao. 1522. scripta sat liquet. Sic enim in illa: *Cygnæ Thomas (Munzerus) cum suis monstra plantaverat. Egranus etiamnum portenta seminat, undique furit Sathan & insidiatur Evangelio.* Addit tamen & hoc: *At Cygnæ modo tribus egregiis viris Evangelistis bene provisum est, ipso Pastore optimo viro, & aliis duobus Magistris Sacerdotibus.*

Egrano commode associatur *Paulus Lindemannus*. Fuit enim & hic Ecclesiæ Cygnæ, uti à Luthero nuncupatur, id temporis concionator, sed male apud eundem audiens, eo quod Nicolai Hausmanni, Episcopi Cygnei, *autoritate contempta & fiducia applausus popularis inflatus* (verbis Lutheri utor ex epistola ad Hausmannum Ao. 1528. perscripta Tom. 2. p. 368.) *nimum auderet & insoleresceret*; quam ob rem & speciales ad eum literas Lutherus dixerit, serio quippe eum hortatus, ut ne integros & pios viros offenderet, de Sacramento etiam ne tam frigide doceret, nec ipse tam diu à communione abstineret. V. Tom. epist. Luther. II. pag. 368. Quanquam verò id moniti suo non caruisse fructu ex epistola Lutheri subsequente, ad Hausmannum missa, licet colligere, (sic enim in ea Lutherus: *Quod tamen de Domino Paulo tam bene scribis, simul & ipsemet sic respondet candide, miro me affecit gaudio; CHRISTUS faciat, ut uno animo & uno ore glorificemus Patrem in gloriam sempiternam, Amen!*) ad pristinum tamen volutabrum rediit; quare & in aliis duabus ad Hausmannum literis dimittendum eum, sed honeste tamen, censet.

Lutheri mentionem dum facio, Lutherum ipsum, post accensam Evangelii in patria mea facem, septies, quod CL. Schmidius in Chronico Cygneo part. I. p. 381. memorat, non abs re rememoro, neque illud dissimulandum hic loci existimo, quod præter *Lutherum, & Fridericum Myconium*, Franciscanum hæcenus Monachum, sed Superintendentem postdeinceps Gothanum, etiam *Caspar Guttelius*, Theologiæ Doctor Lipsiæ creatus, & primum Augustinianus apud Wittebergenfes Monachus, dein Ecclesiastes Islebiensis concionatus Cygnæ fuerit. Concio ejus impressa est Cygnæ 1522. in 4. de Evangelica, eaque constantissima veritate

C

habi-

habita, vel ut verba Germanica habent in altera tituli facie: An die wieder Christlichen Soldaten/die groffen Hansen/ welche das allerheiligste Evangelium wollen in Bedencken nehmen/ disputiren und vermeinen/ ob es auch gewiß wahr sey; Dieweil es durch Menschen beschrieben/ und ihrem scharfften Verstand unbegreiflich/ 2c. aus Christlichem Gemüthe eine scharffe Anrede; Auch aus Brüderlicher Pflicht eine gegrünte Vermahnung und Stärcke/ zu den einfältigen Schafflein Christi/was Trosts und Sicherheit sie sich zu ihrem Hirten Christo durchs Evangelium zuverhoffen haben durch D. Caspar Gütel zu Zwickau predigt/ geschrieben/ und gegeben Sonntags nach Petri und Pauli M.D. XXIII. Conf. de eo Emmerlingii, Cygnei, & Superintend. Islebiensis Disputatio Synodal. pag. 5. 6. 7. 10.

Quod Superintendentes Cyneos post tempora Reformationis constitutos attinet, fuerunt tam indigenæ quam alienigenæ una cum Archidiaconis & Diaconis à CL. Schmidio ad Annum usque 1656. seriatim pag. 388. & seqq. recensiti; nec præteriti fuere cap. subsequente IV. quinam Cygnei extra patriam Ephori, Pastoresque in oppidis locisque aliis extiterint. Inter alienigenas (quibus post editum Chronicon L. *Gotthofredus Sigismundus Peiskerus*, & qui hodieque Ecclesiæ Cyneæ cum laude præsidet, *D. Caspar Löscherus*, accesserunt,) fuit & *M. Georgius Hala*. De hoc cum nihil referre habuerit CL. Schmidius, non possum non supplementi quid ad locum illum pag. 392. ubi Halæ mentio fit, facere. Nimirum Variscus fuit natione *Hala*, & pastor Waiblingensis in Ducatu Würtembergico; Ita enim *Martinus Crusius* in *Annal. Svevicis* Tom. III. pag. 627. *M. Leonhardo Wernhero* (pastori Waiblingensi) successit *M. Georgius Hala*, vir trium linguarum doctissimus, patris mei quondam condiscipulus, qui anno 1548. ad me humanissimas dedit *Argentinas literas*, partim latine, partim *Græce*, partim *Hebraicè scriptas*, cum ego ad ipsum ante monitu patris *Græce scripsissem*, &c. *Waiblinga* autem discessit ob *Sphingem* illam *Augustanam*, factusque est Pastor *Zwiccaviensis*, sicuti & tanquam Pastor *Zwiccaviensis Wittebergæ* cum aliis pastoribus *Confessioni Saxonicarum Ecclesiarum* subscripsit. V. *Phil. Melancht.* Tom. I. fol. 144. Sic autem *Crusius* idem l. c. fol. 670. *Discedebant ex Ducatu multi con-*

cio-

cionatores, & docti viri, aliò; quibus locus propter Interim non erat, ut Erhardus Schnepfius, Tybingensis Professor, Jenam: M. Georgius Hala, Pastor Waiblingensis Zwiccam, deinde Lipsiam. Et vero Lipsiam vocatus est Hala ad pastorum Thomanum obeundum Anno 1554. inque hoc munere Anno 1565. mense Januario obiit, referente D. Vincentio Schmuckio, Superint. Lipsiensi in præfatione der Hand-Postilla. Conf. Chronicon Lipsiense L. Schneideri p. 219. Filios reliquit duos M. Oseam Halam, Ecclesiæ Francofurtanæ ad Mœnum ministrum V. Crus. l. cit. p. 374. & Georgium Halam, pastorem in Kleinheidpach Illustris Comitatus Erpachici ad Mœnum, ut patet ex epigrammate Paralipomenis Crusianis ab eo annexo.

Cygneis autem illis, qui extra Cygneam pastoralis munere in regionibus oppidisque aliis fuerunt functi, addendi sunt Simon Sinapius, Matriculæ Lipsiensi Ao. 1535. inscriptus, Wittebergæ autem Ao. 1539. Magister creatus, & tandem Theologiæ Doctor renunciatus, Episcopusque in inferiori Lusatia constitutus; Johannes Pollicarius, Theologus Curlandiæ (de quo D. David Chytræus in epist. Ao. 1588. scripta, p. 824: *Misi in Curlandiam Job. Pollicarium Senem, qui casu ad nos venit, cum ante 30. annos Weisenselsæ in Misnia Superintendens fuisset.*) M. Zacharias Vogel, Lowenburgeris Pastor, & Superintendens in Saxonia inferiori generalis; M. Wolfgangus Zeunerus, & M. Johannes Seidemann, Pastores Schneebergenses, M. Johannes Thönniker, Pastor Kirchbergensis, M. David Thönniker, Pastor Geringswaldensis, & Ephoriæ Rochlicensis Adjunctus, M. Andreas Ferberus, Pastor Werthaviensis, M. Stephanus Stepperus, Pastor Eibenstockensis, M. Johannes Fidlerus, Pastor Tschopaviensis; M. David Rost, Archidiaconus Hallensis ad D. Mariæ, M. Nicolaus Hecker, Archidiaconus Wurcensis; M. Paulus Amandus, Diaconus Jenensis, & qui hodie facundissimi apud Dresdanos sunt Ecclesiastæ, M. Bernhardus Schmidt, Chronicographi Cygnei filius, & M. Johannes Seebisch; nec non M. Johannes Fritsch, Archidiaconus Soraviensis, & Consistorii ibidem Assessor; M. Georgius Nörner, Diaconus Rochlicensis ad D. Petri. Taceo innumeros alios, qui oves sibi concreditas hinc inde in pagis verbi divini pabulo recrearunt, atque adhuc recreant, ex Cygnea oriundos. Neque enim capiundis illis tam arctus chartarum modulus sufficit. Unus tamen ex illis vel maxime hoc loco meretur nomi-

nari, *Georgius* videlicet *Ferberus*, *Cygneus*, & *Pastor Mofellanus*. Nam cum Anno 1577. *Cygnæ* Pastores inspectionis Superintendentum, *Cygni*, *Neapolitani ad Orlam*, *Oelnicensis*, & *Plauensis* Formulam Concordiæ, præsentibus D. *Nicolao Selneccero*, Superint. *Lipsiensi*, aliisque à *Saxonix Electore AUGUSTO* deputatis, in templo perlegissent, sibi que scrupulos omnes, quos habuerant, plane exemptos esse testati, libro subscripsissent, *Georgius Ferber*, *Pastor in Musel* (verba sunt ipsius *Selnecceri* in *Recitationibus*) concludens reliquorum sermonem, aureum, inquit, *boc volumen placet, & placebit, inque eo Musellanus fideliter studebit, id quod manu sua testatur, quoniam liber ex corde ipsius amatur*; qui *Ferberus* & in altera *Recitationum* editione, cui notationes breves contra *Calvini* cuiusdam *Johannis Balæi* calumnias sunt adjectæ, id elogiû à *Selneccero* post fata pag. 90. retulit: *Hic Vir per Christum jam evocatus ex hac miseriarum valle constans in Confessione, quæ libro Concordiæ Christianæ expressa est, vivit cum ipso letus in æternum, & Baalem (Balæum) suo tempore judicabit.*

CAP. II.
JURECONSULTI CYGNEÆ
ORIUNDI,

Quorum in Chronico Cygneo aut nulla, aut minus expressa facta est mentio.

Quemadmodum in Capite antegresso *Cygnæ* illis *Orchestra* assignavi, qui tanquam *Theologi summa Academia* hujus gestarant gubernacula, ita non immerito & eos, qui è *Jcto*rum ordine in eodem dignitatis apice fuerunt constituti, loco principe jam exhibeo. Fuerunt autem *Rectorali* purpura olim conspicui non *JOHANNES* tantum *HEROLDUS*, artium *Magister*, legumque *Doctor*, & *LEONHARDUS POLNERUS*, artium & *Decretorum Doctor*, (quorum ille in hac *Philyrea*, ut recte *CL. Schmidius Chron. Cygn. part. I. p. 477.* annotavit, Anno 1479. hic *Do. 1487.* *Rector* extitit) sed & *CASPAR SCHICKER* in *Academia*

mia Wittebergensi, Decretorum ibidem Doctor, Canonicus Collegiatae Ecclesiae omnium Sanctorum, ejusdemque Syndicus. Rectoratum autem Academiae illius administravit Ao. 1509. Rector ordine XIV. V. Academia Wittebergensis ab Anno 1502. usque ad A. 1655. à Gottfrido Svevo, Leorino-Silesio & Cod. Prof. Publ. descripta, in qua ad Annum 1509. ista leguntur verba: *RECTOR venerabilis & egregius Dominus CASPARUS SCHICKER, Decretorum Doctor, Canonicus, & Scholasticus Collegiatae Ecclesiae omnium Sanctorum Wittebergens.* Conf. Athenae Witteb. Andr. Sennerti p.58. Cygneum autem fuisse SCHICKERUM testis est Catalogus Doctorum in utroque Jure in Academia illa promotorum, ab eodem Svevo editus, in quo tertio loco deprehenditur CASPAR SCHICKER, *Zwiccaviensis Syndicus Ecclesiae omnium Sanctorum.*

Memoratu alias digni è Cygneis duo illi Jcti, CHILIANUS KOENIG, & GREGORIUS HALOANDER, alias Hoffmann/ vel maxime fuerunt visi D. Joh. Andreae Quenstedio, Theologo Wittebergensi, in Dialogo de Patriis Illustrium doctrina & Scriptis virorum, in voce ZWICCAVIA p. 229. Nam ille GEORGII Ducis Saxoniae fuit Cancellarius, processumque judicarium tum ex Jure Caesareo, tum ex Saxonico collectum edidit; hic vero Pandectarum celeberrimus fuit emaculator, sed qui, postquam ad Germaniae tumultus evitandos in Italiam se contulerat, *Italia caelo Transalpinis nationibus praecleara ingenia invidente febris ardenti correptus septimo die acerbissimis cruciatuum doloribus confectus est, magno damno Studiosorum Juris, ut verba habent Joh. Opmeeri in Chronograph. p. 688.* Conf. Vincentius Obsopœus ad lib. III. Anthol. pag. 417. Sed de Duum-Viris hisce Cygneis jam dictum in Chronico Schmidiano p. I. p. 478. & seqq.

CHILIANUM KOENIGIUM in Syndicatu antecesserunt JOHANNES KOCH, & PAVLVS HASE vel LAGVS, I.V. Doctores. Furrunt autem & hi Cygnei non minus, quam KOENIGIVS, uti ex matricula Academiae hujus prima, cui KOCHIUS Ao. 1479. HASIUS, A. 1482. tanquam Cygnei sunt inscripti, perspicere mihi licuit.

Post hos memorandus laudandusque venit LAURENTIUS URSISALIUS, seu *Deeren-Sprung* / Vir magnae prudentiae, eruditionisque singularis, idemque consulari dignitate in patria maectatus.

De eo Georgius Agricola, Germaniæ Plinius, in Bermanno sive de re
 metallica p. 928. Ibi (Zwickaviæ) magistratum gerit Laurentius
 Ursifalio, quem doctum & ex Philosophia nobilem & clarum Lutetia
 nobis remiserunt; & Janus Cornarius Zwickaviensis in Epistola, qua
 Senatui populoque Zwickaviensium Universæ rei Medicæ ἐπιτελε-
 σθη seu enumerationem, Basileæ A. 1529. in 4. editam, dedicavit.
 Nam post laudes alias in Senatum amplissimum effusas, relinquo, in-
 quit, etiam alia, quæ plurima in politicis ad optimas quasque veterum
 formas a vobis sancita, possem enumerare, quorum ipsi inter vos mul-
 tis jam annis summa concordia aut estis auctores, aut a majoribus re-
 ceptorum integri custodes, quæ proponere non vererer, si pergeremus nos
 juniores vere esse aliquando, quod vos omnes auditis ac vestri NB. Lauren-
 tiique Ursalii similes, quem virum tanquam absolutum exemplar vete-
 ris Romane eruditionis, eloquentiæ, integritatis, ac præcipue bonorum
 morum nomino, in vestra autem Republica Consulem primarium, planè
 isto loco, & vita longissima dignissimum.

Ursifalio, sive eruditionem sive gravitatem morum spectem,
 non absimilis fuit M. OSWALDUS LOSANUS, Consul patriæ suæ
 spectatissimus; qui etiam, uti largissimo benedictionis divinæ imbre
 fuerat irrigatus, ira non tenues in paupertinas Musas rivulos,
 qui Stipendia Lasaniana hodieque audiunt, deduxit, dignus vel hoc
 nomine, qui a Musis celebretur identidem, ipsisque æternitatis tabu-
 lis inscribatur. De eo intelligo ista Melanchthonis verba ad Jo-
 ach. Camerarium perscripta, Synchronismo sic svadente: Cygneam
 proficisci cupio; amo enim Consulem, & propter summum ipsius candore-
 rem, & quia de Schola literaria optime meretur, & propter philoso-
 phiam in odio est. V. Epist. Melanchth. ad Camerar. p. 499. edit.
 Lips.

Cygneus inter Syndicos & Consules fuit & D. NICOLA-
 US REINHOLDUS, isque cum de patria universa, tum de Schola
 imprimis id temporis florentissima plane insigniter meritus. Nam ut
 Scholæ de doctissimo dexterrimoque Rectore post obitum M. Georgii
 Thymi prospiceretur, Senatus amplissimi nomine profectus est Witte-
 bergam ad Phil. Melanchth. cum Camerario quoque ea de re collaturus,
 si Lipsiæ eum reperisset. Sed nec illa profectio fuit frustranea. Fa-
 ctum enim, ut svafu Melanchthonis non alius Scholæ Cygneæ Re-
 ctor,

quam ESROMUS RUDINGERUS Pabebergensis & Camerarii
civis ac gener, vir certe longe eruditissimus, fuerit electus; qui & hoc
officio ab ipso Socero (at quanto viro!) latina oratione inter Scholæ
Cygneæ parietes inauguratus est. Mentionem Reinholdi hujus fa-
cit Melanchthon in literis ad Esromum scriptis, quæ ἀυτόγραφοι ha-
bentur in Paulina nostra: *Expetit, inquit, amicitiam tuam hic noster
amicus Doctor Nicolaus Cygnei Senatus συνδix* Ⓞ, qui de schola Urbis
Cygneæ um Domino Joachimo deliberaturus erat. Sed cum iter in patri-
am ingressum esse audivissemus, ac in sermonibus de virtute Soceri men-
tio tui facta esset, petivit, ut aditum ei ad te patefacerem meis literis.
*Quæso igitur, ut eum amanter excipias, audies recitantem historiam
de Cracoviensi Schola memorabilem.* Esromus autem in moderamine
Scholæ Cygneæ non diu subsistit, vocatus quippe in Academiam
Wittebergensem, in qua in decimum usq; annum Philosophiam, Phy-
sicam imprimis, Ethicam, Græcæque literas, prout ipse in proœmio re-
fert, paraphrasi psalmorum præmissa, publice docuit, Phil. Melanch-
thonis Collega, amicusque intimus. Sed & Wittenberga, & quidem
sponte sua tanquam doctrinæ Calvinianæ amasius, discessit in Mora-
viam ad Fratres Confessionis Bohemicæ, cumque in Evanzizensium
Gymnasio, in quo & paraphrasin Psalmorum adornavit, aliquot par-
tibus comprehensam, & Gorlicii in Lusatia A. 1581. typis impressam,
per aliquot annos bonas literas docuisset, per πνεύμα, morbum in
illa gente frequentem, ἰχθὺς & ἀπὸς (quæ duo verba ipse nomini suo
in charta adjecit) factus, ex Moravis jam senex ad affines suos Joa-
chimum Camerarium, Medicum Noricum, & Philippum Camera-
rium Jctum, Reipubl. Noricæ Consiliarium, & Academiæ Aldorffinæ
Cancellarium, Noribergam venit, & exinde Aldorffium vectus ali-
quamdiu ibi vixit, jucundissima usus consuetudine Academiæ illius
Professorum, imprimis Hugonis Donelli, celeberrimi juris Anteces-
soris, tandemque uno eodemque cum Donello anno, A. videlicet 1591.
cum &ambo curriculum vitæ per annos LXIIX transegissent, obiit; fide
optima sic referente Affini ejus, Ludovico Camerario, Joachimi filio
& Joachimi nepote, in præfatione præmissa Huberti Langveti episto-
lis ad Joachimum Camerarium Patrem & Filium, quondam ab eo
editis & Lipsiæ 1685. recufis, qui & illud de Esromo addit: *Ego quo-
ries senem aspexi, miratus sum in corpore tam male affecto* Ⓞ σκελετω

non absimili tam igneum & vividum spiritum, cum fortunam adversam suam pene videret, & sepius se per jocum ad amicos appellaret Claudium Claudum. Nam in familiari sermone mirifice jucundus, & ingeniose facetus, ideoque omnibus bonis pergratus fuit. Sed hæc de Efromo velut in transitu.

Inter Syndicos Consulesque Cygneos fuit & D. ANDREAS FUNCKIUS, qui quamvis Cygneus non extiterit, dignus tamen omnino est, cujus memoria velut e sepulchro hic loci eruatur. Fieri autem id poterit, si vel epitaphium ejus, quod in vetere, quod vocant, Lipsiens. cœmeterio hodieq; legitur, huc apposuerit. Idita habet: *Clariss. Viro. DN. D. ANDREÆ FUNCCIO F. C. Schneeberg. qui pietatem sincerè coluit, bonestatem unicè dilexit, Cygneam Urbem Consul multis annis prudentissime administravit, Senator Reip. Lips. sapienter præfuit, inibiq; Scabinus juri publice dicundo diligentem operam dedit, atq; in summo Provinciali judicio Illustr. Elect. ac Duc. Sax. advocacionem multis fideliter utiliterq; præstitit; heu! Maritæ suo amantiss. dulcissimoq; uxore ejus superstes conjugali amore & affectione ducta mœrens F. C. qui postquam vixisset annos XLV. ex hac vita pie decessit 7. id. dec. Anno Sal. M. D. LXXIII.*

Post hunc tacendus non est JOHANES TEUCHERUS, Cygneus, qui postquam in hac Philyrea summam Philosophiæ A. 1570, decerpisset lauream, Jenam se contulit, ubi etiam & Doctor juris renunciatus, & Curia provincialis, quæ illic est, Advocatis fuit adscriptus; & qui Juris Practicum hodie in patria famigerabilem agit, D. SALOMON GOETZIUS, D. NICOLAI GOETZII, Jcti Cygnei filius, ut & alii, qui causis civilibus feliciter adhuc patrocinantur, sed quos futuro Chronici Cygnei continuatori commemorandos relinquo. Nec silentio obnubilandi sunt illi hoc loco Cygnei, qui, post acquisitam non proletariam Legum scientiam, spectabiles diversorum districtuum, judiciorumque præfecti extiterunt; qualis olim fuit WOLFGANGUS ADAMUS OPELIUS, præfectus primum Wurcensis, dein prætor patriæ jurisperitissimus; ZACHARIAS MARTINI, (cujus frater M. TOBIAS MARTINI Superintendens Weidanus erat,) præfectus Electoralis Saxonicus in Elbenau; DANIEL ZAHMSEIL, Quæstor Schœnburgico - Wexelburgicus, cujus filius cognominis DANIEL ZAHMSEIL, post approbatas fidelissimas Celsissimo Duci Holsatiæ in
Wei-

Wiesenburg residenti operas Prætura apud Cygneos summa cum laude jam fungitur; quique exquisitæ prudentiæ dexteritatisque laudem sibi jamdudum comparavit, WOLFGANGUS FERBERUS, Hæreditarius in Taldis / & districtus Plaviensis Præfectus longe amplissimus, ut plures alios id genus Cygneos jam prætervehar.

Sed nec alii Jcti hoc seculo non fuerunt supremo Themidis axiometate exornati, ingentibusque in Patriam meritis conspicui, quos inter gemmarum instar exsplendescunt D. DAVID PIT-SCHIUS, D. JOHANNES GEBHARDUS, & D. WOLFGANGUS ANDREAS REYHERUS, Viri certe respondendi de Jure solertia clarissimi, & de patria sua, cujus fasces consulares gessere, supra quam dici potest, meriti, quorum medius GEBHARDUS, uti & Syndicatu Cygneæ fungebatur, ita ejus os facundissimum erat, vicinarumque terrarum commune veluti Oraculum. Sed encomio meo longe superior est, qui hodieque superat (atque utinam diutissime superet!) Vir magnificus ac prænobilissimus D. DANIEL FERBERUS, Jctus consummatissimus, Sereniss. Electoris Saxonæ in Appellationum Judicio Consiliarius, Patriæque Consul ac Syndicus longe splendidissimus, qui, uti Principi suo CHILIANUM KOENIGIUM alterum, atque GEORGIUM KUMMERSTADIUM alterum, ita Patriæ suæ URSISALIUM alterum se repræsentat. Quod si fundamentum Reipublicæ liberorum est educatio, si fortes fortibus, & boni bonis plerumque generantur, si eadem in juvenibus & adolescentibus se produnt, quæ in Patre olim, indicia, neque nulla mea est, qui de ingeniis judicium ferre aliquod longo usu didici, conjectatio, affirmare certe non dubito, Cygneam meam brevi FERBEROS ex uno duos imò plures habituram. Nimirum ut Seneca in Troad. Act. 3:

*Generosa in ortus semina exurgunt suos.
Sic ille magni parvus armenti comes,
Primisque nondum cornibus findens cutem
Cervice subito celsus, & fronte arduus
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Qua tenera cæso virga de trunco stetit,
Par ipsa matri tempore exiguo subit,
Umbrasque terris reddit, & cælo nemus.*

D

Enim-

Enimvero maeste te esse jubeo hac felicitate, dulcissima Patria, quod talem nacta sis gubernatorem, qui & vetustate generis, & celebritate nominis, & meritis in commoda tua, & prudentia civili gubernandique Remp. peritia immortale tibi decus & conciliavit dudum, & imposterum, DEO hominibusque applaudentibus, longe maximum conciliabit!

FERBERO huic meritissimo suo subjungo Virum nobilissimum & excellentissimum MAURITIUM GERHARDUM, Affinem nempe Affinem; FERBERUS siquidem Sororem hujus ANNAM ROSINAM GERHARDIAM uxorem jam olim duxit, emendatissimi exempli Matronam, matremque summopere ob tot frugum filiorum proventum celebrandam; quemadmodum & sapientissimus Regum laudes uxorum in hoc terminat, ut in portis, hoc est, in ipso Reipublicæ meditullio celeberrimas esse contendat; & Romanæ fidicen lyræ, cum Imperii Augusti, Principis optimi, commoda commemorasset, uxorum castitatem ac fidem, liberorumque paterni vultus imagine splendentium compositos mores non postremo loco collocat. GERHARDUS autem jam dictus, uti in herbescente ætate, qua ipsi eram quàm conjunctissimus, jam magni aliquid ac minus usitati minabatur, ita absoluto Juris in Academiis studio, confectisque aliquot itineribus insignia prudentiæ dexteritatisque apud celsissimos Principes edidit specimina; sicut & hodieque Serenissimi Saxonæ Ducis JOHANNIS GEORGII, in Eisenach residentis, longè spectatissimus est Consiliarius; cui tanquam ἀρένας non vegetas tantum animi corporisque vires, sed & thalamum fecundum, prolemque paternarum ac maternarum virtutum hæredem non apprecari hoc loco nequeo.

CAP. III.

MEDICI CYGNEÆ ORIUNDI,
Quorum in Chronico Cygneo partim nulla,
partim parcius facta est mentio.

SI vel unicus JANUS CORNARIUS Cygneæ fuisset natus, sat
abun-

abunde celebritatis exinde haberet Urbs optima. Est enim ille non Cygneæ tantum, sed totius Germaniæ & rei literariæ decus atque ornamentum immortale. Nomen ei in lingua patria fuit *Hanboth*/vel *Hagenboth*/quod Cynosbati fructum sonat ac denotat; quem cum non satis ea in re peritus præceptor quidam ejus cornorum appellatione reddi posse falso opinaretur, Cornarii nomen ei indidit, ac nemo corna esse Latinis fructus illos, quos *Hagenbothen*/vel *Hanbothen* nos vocamus, imperito adhuc persuasit; in qua opinione cum diu, præceptori suo multum tribuens, permansisset, serò tandem agnovit errorem, & quidem tum demum, cum Cornarii nomine jam inclaruisset, ita, ut retinere etiam tamdiu usurpatum, quam sero immutare postea, consultius videretur. Refert hæc D. Michael Barthius epistola dedic. in Bucolica Virgilio. Quæ si legisset Martinus Mylius, Horti Philosophici autor, non id verborum scripsisset p. 204. in tit. de Corno, von Cornelbaum: *Virgilius vocat corna lapidosa, quo epitheto deceptus Cornarius, cui cognomen erat Hagenboth / à cornis potius, quam à Cynosbatis sese cognominavit.* Deceptus enim fuit præceptor ejus, non ipse Cornarius, qui cum semel hoc nomine Orbi literario innotuisset, mutare illud in aliud haud sustinuit.

Cygnæus Variscus audit Cornarius M. Adriano Beiero, Ecclesiæ Jenensis Archidiacono in Syllabo Rectorum & Professorum Jenæ p. 861. (Fuit enim Cornarius primus Facultatis Medicæ in Academia Jenensi recens condita Decanus, ubi & apoplexia correptus Ao. 1558. d. 16. Martii obiit, in templo Michaelis sepultus, & epitaphio, impensis Academiæ erecto, condecoratus.) Sed perperam; quanquam & alii autores, Johannes puta Schonerus, Mammeranus Lucemburgius, Eberhardus Schultesius, & Andreas Reyherus in Margarita Philosophica, Cygneam inter Voigtlandiæ Urbes referunt. Tametsi enim Cygnea nostra in conterminio Voigtlandiæ sit sita, Voigtlandica tamen non est, sed ad radices montium Sudetorum condita semper Misniæ latius acceptæ urbibus annumerata est; quemadmodum & olim, priusquam à Fridrico Forti seu Admorso, Marchione Misniæ in potestatem redigeretur, Misniæ urbs Imperialis non minus, quam Chemnitium & Altenburgum, aliæque, extitit. Sed nimirum eodem errore Cornarius,

rius, ut & *M. Paulus Amandus*, Cygneus (fuit enim hic Magister Wittebergensis quidem, sed Jenæ inter Facultatis Philosophicæ Ad-junctos omnium primus, Diaconusque postea Jenensis) Variscus Baiero lib. cit. p. 515. dictus est, quo *D. Paulus Flemming*, Poëta-rum Germanicorum facile princeps, qui Hartensteinii in ditione Schönburgica fuit natus, Hartensteinensis Variscus à quibusdam appellatur.

Libros quod attinet, quos Cornarius aut ipse scripsit, aut ex Græco in Latinum sermonem transtulit, referuntur, & illi quidem in Chronico Schmidiano; sed longe plures refert filius ejus *Diomedes Cornarius*, Medicus Viennensis, in præfatione ad Lectorem, quam Consiliis suis Medicinalibus Lipsiæ Ao. 1599. editis præmi-fit, quos non enumerare exinde, quia liber non ubique est obuius, non possum: Nimirum latine redditi ab eo sunt (sequuntur verba Diomedis) *Parthenius, Artemidorus, Constantinus Cæsar, Adaman-zius, Xenophontis*, item *Platonis Symposium, Allegoria fabulæ Tantalii, Sphingis, & Circes ex Psello. Epiphanius, Basilii, Synesius, Chryso-stomus de præstantia Episcopalis ac Sacerdotalis muneris. Hippocra-tes, Galenus, Aëtius, Paulus Aegineta, Dioscorides, Plato totus, in quem ob parentis mei obitum, Achates Cornarius, quoque Medicinæ Doctor, frater meus genuinus, præfationem scripsit, ac opus hoc ut imprimeretur, anno Domini 1561. sollicitus fuit. Plutarchi aliquot libelli, reliquo-rum translationibus revisis & castigatis. Ejusdem Plutarchi libelli, utrum aqua aut ignis utilior existat; de primo frigido: de Stoicis contrarietatibus, de placitis Philosophorum libri quinque. Hippocra-tes Græcus, & Galenus Græcus, castigatissimi. Similiter Marcellus Medicus latinus castigatus. Dioscoridis Græcus totus recognitus. Macer de re Medica lib. V. Libelli de peste duo. Medicina sive Me-dicus DIOMEDI filio inscriptus liber unus. Orationes duæ; altera Hippocrates sive Doctor verus, altera de rectis Medicinæ studiis ample-ctendis. Libellus de conviviorum veterum Græcorum & hoc tempo-re Germanorum ritibus, moribus ac sermonibus. Item de amoris præ-stantia, & de Platonis ac Xenophontis dissensione. Eclogæ decem in Platonem à Jano Cornario conversum. Emblemata in Dioscoridem Latinum, singulis capitibus adjecta. Propemptica duo. In Paulum A-eginetam dolabellarum lib. VII. In Galenum κατά τόπους comment.*

Med.

Med. lib. X. Ἐπιτομὴ ἢ sive enumeratio universæ rei Medicæ. Dissertatio de ciborum receptaculis. Oratio habita Basileæ in laudem Hippocratis, cui titulus est: Quarum artium & linguarum Medico opus sit. Oratio de obedientia. Oratio in laudem peregrinationis. Oratio habita Marburgi in V. Doctorum promotione Ao. 1549. Orationes sive Fuchsides tres. Oratio habita Genæ super aphorismum Hippocratis I. apb. I. Vita brevis, ars longa, &c. Theodoretus imperfectus, quem ex Græca in Latinam linguam ad medietatem fere operis istius transferre cœperat.

Quænam uxor fuerit Cornarii, Curriculum vitæ Blasii Franci, Cygnei non ita pridem lectum me docuit. Habetur illud in D. Georgii Weinrichii, Superint. Lipsiensis Concionum funebrium part. III. pag. 790. & seqq. ex quo illa huc placet transcribere: Der Weiland Ehrenveste und Wehlgelahrte Hr. Blasius Franck/ der ältere/ Churfürstl. Sächsischer gewesener Kornschreiber ist seiner Anfunfft und Geburth von Zwickau/A. 1525. eben im Bauern-Kriege jung worden/ und von Christlichen und ehrlichen Eltern geböhren. Sein Vater hat auch geheissen Herr Blasius Franck/ und ist anfangs des Orts ein Tuchmacher gewesen / nachmahls aber / da er einen Gasthoff ererbet / ist er ein Gastwirth worden / und hat auch gar ein ehrliches Alter / nemlich 78. Jahr/erreicht. Seine Mutter hat geheissen Clara / derer Vater Herr Johannes Göppfert/ ein Rathsherr und Gastwirth des Orts gewesen ist. Diese Clara hat mit ihrem Ehemanne/ dem alten Blasio Francken/ zu Zwickau seel. etliche 50. Jahr im Ehestande gelebet / und durch Gottes Seegen 16. Kinder gezeuget / von denen aber nun nicht mehr als eine eintge Tochter / Fr. Christina / Herrn Wolffgang Trifussens zu Pönig eheliche Haus-Frau noch am Leben ist / und ist gedachte Clara 18. Wochen na | ihres lieben Herrn seeligen tödtlichen Abgang im 75. Jahr ihres Alters verstorben. Sie ist aber auch eines ehrlichen und fürnehmen Geschlechts gewesen / wie denn ihre Schwester Frau Ursula / weiland zur Ehe gehabt den fürtrefflichen Medicum, Janum Cornarium, Medicinæ Doct. und weiland Academia Marpurgensis & Jenensis Professore, welcher den Platonem, wie auch etliche Medicos Græcos in latinam linguam transferiret hat / und in Italia in solcher autorität gewesen /

Daß/wann man seines Nahmens gedencet / noch heutiges Tages
ihne die Itali mit entblösung des Haupts eine Ehre erzeigen sol-
len. Legi equidem & Leonhardo Fuchsi, Medico Tubingensi,
qui Cornarium habuit ἀντιπαλόν, tantæ in Italia & Gallia fuisse
autoritatis, ut ad ejus quoque nominis Medicinæ Studiosi in ex-
teris illis Universitatibus honoris causa capita aperuerint; in Græ-
ca tamen literatura, & praxi Medica minime ad gloriam Cornarii
assurrexit Fuchsius, quippe qui ignoravit aliquando, quomodo filiolæ,
quæ cultro digitum læserat, adhibere medelam deberet; unde &
Scherbius in Politica Arist. pag. 181. id referens: *Hic fuit, inquit,
tam prestans in cathedra, in praxi verò nullus.*

Patrem excipiant duo filii non degeneres, DIOMEDES &
ACHATES CORNARII. Nam & illi, quamvis Pater medicinam
diversis in locis fecerit, non alibi, quam Cygneæ fuerunt nati. Et
ACHATES quidem, ut ὑπερόπεστον committam, postquam
Magisterii lauream Wittebergæ Anno 1554. retulisset, in Aca-
demia Salana Anno 1558. Medicinæ Doct̃or creatus, nec ita
multo post in Facultatem ibi Medicam tanquam Assessor fuit
receptus; Sed discessit inde Crucinacum ad Rhenum ad partes
Physici Ordinarii obeundas, in quibus & diem ibidem suum obiit.
De DIOMEDE autem plura referre habeo. Hic uti Zwiccaviæ
fuerat natus (nam Zwiccaviensem se ipsemet in titulis librorum
à se editorum profitetur) ita in Schola Patria, uti etiam Marpur-
gensi triviali prima Philosophiæ fundamenta jecit. In Academi-
am deinde Jenensem à Patre missus, per biennium ibidem Medici-
næ studium cum Philosophico maritavit. Ex Salano Athenæo in
Viennense Archigymnasium se contulit, & Medicas acroases per
sesquiannum illic frequentavit. Exin Wittebergam profectus &
ibi per biennium Medicinæ dedit operam. Redux postdeinceps
Viennam factus, Medicinæ studium per triennium continuavit, ut-
que sumptus ad Doctoratus gradum assequendum posset acquire-
re, Tirnaviam, Ungariæ civitatem, profectus Medicinam ibi per
biennium factitavit. Nervo rerum agendarum feliciter istic com-
parato Viennam rediit, ibique Anno 1568. non in Medicinæ tan-
Doctorem promotus, sed & Professoribus Archigymnasii Viennen-
sis fuit adscriptus, teste Oratione, quæ à D. Benjamine Lobschüt-
zio,

zio, Medicinæ D. & PP. in Promotione ejus solenni fuit habita. Praxin etiam Medicam ultra XXXIII. annos Viennæ exercuit, & quia fortunam in ea obstetricantem fuit expertus, Serenissimi Archiducis Austriae, postea Imperatoris, Maximiliani II. Archiater electus ob insignia merita Nobilitatis Insignibus, quæ supra galeam coronam, & in campo, ut vocant, Mercurium cum caduceo præferunt, cohonestatus est. Edidit etiam *Consiliorum medicinalium habitorum in consultationibus à clarissimis atque expertissimis apud diversos egrotos Medicis tractatum, observationum item Medicinalium partim à se, partim ab aliis annotatas præmeditationes, & Historias admirandas raras à se collectas*; quæ omnia Lipsiæ 1599. in 4. prodierunt. Edidit etiam *Orationem in funere D. Wolfgangi Lazii, Cæsarei Consilarii & Historici* habitam, Viennæ 1565. cum positionibus aliquot à se publice disputatis, Michaelis Zimmermanni typis excussam, cujus exemplar V. Cl. Joanni Sambuco ab autore donatum, in Bibliotheca Cæsarea nunc asservari refert Petrus Lambecius Hamburgensis libr. I. Commentariorum de Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi f. 37. & 38.

Cornariis autem duobus hisce prior tempore est D. JOHANNES NATHERUS, Physicus Cygneus, & Physici Cygnei D. LEONHARDI NATHERI filius. Hic Magisterii titulo Ao. 1545. cum Casparo Peucero ornatus pulcherrimum à Phil. Melanchthone testimonium retulit, quod una cum aliis tum Melanchthonis, tum aliorum CL. Virorum *αυτογενήτοις & ἀνευδίζτοις* epistolis Paulinæ nostræ donavit Vir perquam reverendus M. Johannes Thönniker, Pastor Tzschopaviensis, & Ephoriæ Chemnicensis Adjunctus,isque M. Davidis Thönnikeri, Cygnei, filius, & CL. Daumii quondam in Schola Cygnea discipulus. Ita autem habent literæ Melanchthonis ad Leonardum Nattherum, artis Medicæ Doctorem, quem in epigraphe non *clarissimum* tantum *Virum*, *eruditione & virtute præstantem* vocat, sed & *amicum suum veterem & colendum*: S. D. *Utinam filii tui Johannis conspectus etiam morbi levationem tibi adferat, letitiam certe allaturum spero, utque id fiat, Deum æternum Patrem Domini nostri Jesu Christi oro. Eximia est morum moderatio, & in omni officio diligentia in hoc filio, & eruditio in omnibus Philosophiæ partibus tanta, ut magna cum laude in quacunque A-*
cade-

Academia florente ingenii & frequentia eruditorum docere posset. Diligenter eum in examine audivimus, & summa voluntate publici gradus honore ornandum esse duximus. Nunc tibi Parenti eum commendamus, teque hortamur, ut ejus te consuetudinae dulcissima oblectes. Magnam voluptatem capies ex ejus eruditissimis sermonibus, & ex ipsa moderatione in omnibus actionibus & significationibus verae pietatis erga te & matrem. Ingens DEI donum est talis filius, quare & DEO gratias ages, & de munere letaberis, & eum orabis, ut filii studia deinceps quoque regat & adjuvet, quod & ego ei ex animo opto. Bene vale. Die 9. Septembris.

Philippus Melancthon.

Post hunc Natherum inter Quasimodogenitos Cygneos referendus MATTHÆUS FLACCUS, Cygneus, *Matthæus Macula*, Matriculæ Lipsiensi II. Ao. 1543, inscriptus. De hoc excellentissimus noster Botanicus D. Paulus Amman in Chronico Medicorum Lipsiensium *ἀνεκδότω* part. II. Cygneam fecit celebrem Janus Cornarius, Medicus. - Auxit hanc claritatem FLACCUS eruditione haut vulgari, qui cum absoluta encyclopediâ philosophicâ, litasset Medicinâ, una cum reliquis Candidatis V. solenniter promotus est in Doctorem d. 28. April. Ao. 1557. Medicinam fecit tum alibi, tum Berolini maxime, unde & Medicus Berolinensis à D. Davide Chytræo, Rostochiensis Theologo fuit inscriptus. Epistola hujus ad Flaccum extat in epistol. ejus volumine pag. 323. ex qua non obscure patet, eum usitatam Medicinæ formam novis paradoxis mutare conatum; quare & eum ἐπιχέειν Chytræus aliquantisper, nec inventa à se in libro, quem censuræ suæ submiserat, edere ac communicare cum posteritate jubet. Filiam habuit REGINAM, FRIDERICO GROSIO, Bibliopolæ Lipsiensi nuptam, & filiae unicæ ANNÆ GROSIAE matrem factam, quæ D. GEORGIO SCHUTZIO, Curiae Supremo Advocato elocata præter alios liberos & CHRISTOPHORUM GEORGIUM SCHUTZIUM, Ædilem hodie Lipsiensium amplissimum, progenuit.

Flaccum sequatur D. GOTHOFREDUS FINCELIUS, D. HIOBI FINCELII, Professoris primum Jenensis, dein Physici Zwiccaviensis filius. Hunc non Medicum tantum, sed & Poetam non infelicem fuisse, vel sola ejus Soteria loquuntur, Lipsiæ 1612. edita, in

ta, in quibus Cygnea contra pestem pœnitendo submississime supplex introducitur.

Nimirum ut Eruditorum aliorum, ita Medicorum inprimis ferax fuit Cygnea. Nam præter jam dictos nati in ea Medicinæ Doctores, *Erasmus Stella*, *Georgius Tylander*, cui Janus Cornarius Macrum dedicavit Francofordiæ Ao. 1530. editum, *Johannes Alberti*, *Johannes Göbelius*, *Paulus Reinboldus*, *Elias Rehebold*, *Zacharias Limmer*, *Salomon Fischer*, & *Balthasar Honettel*, qui & omnes à CL. Schmidio memoriæ sunt proditi. His annumerandus nunc venit D. ZACHARIAS NICOLAUS GOETZIUS, ZACHARIÆ GOETZII, JC. filius, isque non Patriæ tantum Physicus ordinarius, sed & Medicus Provincialis, Practicusque longe celeberrimus. Nec difficilis fuit Cygnea in extraneis Medicis admittendis; quales fuere *D. Petrus Poach*, *D. Wilhelmus Romanus*, *Paulus* & *Joh. Georgius Macasii*, aliique hæcenus complures. Atque hoc est, quod valde præter alia Janus Cornarius deprædicat in dedicatione jam allegata, ad Senatum populumque Zwiccaviensium Basileæ Ao. 1528. scripta: *Unum est, inquit, quod me vel externum prolectare ad vestri amorem posset, id non tacebo, avitum illud erga rem medicam studium, ac honorificentissimum illud admiratione dignum, ut quum in reliquis adjacentibus urbibus vix singuli degant, apud vos semper ferè tres, aliquando quatuor & plures, propter autoritatem & honorem artis, opibus ac quæstu mediocribus contenti, vivere aut deligant, aut ut vivant, undiquaque doctissimi quique invitantur, vestra urbi adscripti, etiamsi vestrates non sint; quod quasi sanctum apud plerasque urbes habetur, ac cavetur, ne cuiquam externo contingat; quali fama audio apud vos jam vivere, magna artis gloria, ac liberali fortuna favore Stephani Wildium, nostrum olim in his studiis æmulum, ac mox familiarem magistrum.*

E

CAP.

CAP. IV.
PHILOSOPHI, PHILOLOGI,
ALIQVE ERUDITI
CYGNEI,

Quorum in Chronico Cygneo aut nulla aut superficialia facta est mentio.

HOc in capite primo mihi loco recensendi sunt Cygnei illi, qui Decanatum, quem vocant, Philosophicum aliquando obierunt. Est enim hic summus Philosophorum in Academiis honor, primariaque dignitas. Denuo itaque memorandi mihi veniunt tres illi Cygnei, quos tanquam Rectores Academiae Lipsiensis haecenus Cygneis incognitos in lucem reproduxi: M. VINCENTUIS GRUNER, M. PETRUS STORCH, & M. JOHANNES SCHIMMELPFENNIG. Et Grunerus quidem, uti & artium magister & Theologiae erat Baccalaureus, ita tanquam Theologus primus Theologiae Professor, tanquam Philosophus secundus Facultatis Philosophicae Decanus fuit constitutus. Neque enim insolens tum erat, unum aliquem & Theologica & Philosophica juxta profiteri. Misnensis vocatur Schneidero Grunerus in Chronico Lipsiensi p. 332., quasi Misnae sit oriundus, qui & Decanum LV. M. ANDREAM GRUNERUM, qui Zwiccaviensis & ipse fuit, vocat von Weissen / p. 333. Sed cum uterque de natione Misnensium dicatur in prima Facult. Philosoph. Matricula, vox *Misnensis* non urbem Misnae illam, sed Nationem denotat, *Misnensisque* idem seculo illo erat, quod hodie Misnicus. Et de Vincentio quidem Grunero ista lego in Matricula jam dicta: *Anno Domini 1410 Sabbato in capite jejunii electi fuerunt in examinatores Baccalaureandorum de natione Misnensium M. Vincentius de Zwicow &c. & mox: Ao. Domini 1410. sabbato ante festum Sancti Georgii electus fuit in Decanum M. Vincentius Gruner de natione Misnensium.* Post Grunerum M. PETRUS STORCH, Theologiae & Philosophiae Professor, perperam Lipsiensis à Schneidero dictus, Decanatum Philosophicum

phicam Anno 1412. administravit. Honoris etiam id gessere tres Cygnei, M. ANDREAS GRUNER Ao. 1438. M. JOHANNES SCHIMMELPFENNIG Ao. 1442. & M. LEONHARDUS SCHACH Ao. 1524. docentibus id duabus prioribus Facult. Philos. Matriculis. Sed præterisse fors videbor M. CHRISTOPHORUM BEERENSPRUNGIUM, Cygneum, quem principe loco nominandum mihi fuisse quis dixerit. Hunc enim primum Facultatis Philosophicæ in hac Academia fuisse Decanum, primosque Philosophiæ Magistros numero XLI. creasse, CL. Schmidius in Chron. Cygn. p. l. p. 455. 456. ex carmine quodam *M. Johannis Mauckischii*, Theologi postea Gedanensis, & Gymnasii Reſtoris, commemorat, seque causam ignorare profitetur, cur Beerensprungius iste omissus à Schneidero, Chronicographo Lipsiensi, in recensione Decanorum fuerit. Sed in promptu mihi omissionis illius est ratio. Nam primus Decanus non Misnicus fuit, sed Saxo *M. Henricus Bernbager*, secundus Misnicus, *M. Vincentius Gruner*, tertius Polonus *M. Timotheus de Mergenaw*, & IV. Bavarus, *M. Burchardus de Balingen*, quem Saxo alius subsequitur, teste prima membranea Facult. Philos. Matricula. Neque enim certius magisque indubitatum hac in re documentum afferri potest; ut non abs re adeo scire aveam, quam ex Aganippide vel Hippocrene Mauckischius versus illos hauserit; quanquam nec carmen illud, quod oppido quam vellem, videre mihi licuit. Possem alias, ut duplex Decanorum Lipsiensium ternio constitueretur, & hunc defectum supplere, cum Decanatum Philosophicum & ego bis, & semel quidem tanquam Misnicus Anno 1674. quo septem creabam Baccalaureos, & altera vice tanquam Bavarus, vel potius, ut sic dicam, Bavarizatus Anno 1684. & 1685. quo XXXVIII. Philosophiæ Magistros publice renunciavi. Sed nolo id honoris mihi sumere, ne gloriolæ vanæ choragium ambire velle videar.

In Academia Wittebergensi è Cygneis non tantum M. OSWALDUS LASANUS Decanus extitit Anno 1556. quo XXXIV. juvenibus eruditis Magisterialem lauream contulit, sed & ABRAHAMUS WERNERUS, Philosophiæ ac Medicinæ Doctor, & Physices in eadem Leucorea Professor. Nam prius, quam à Freibergensibus ad Physici ibidem ordinarii partes obeundas evocaretur,

tanquam Decanus Ao. 1567. XXV. Studiosos juvenes, interque illos duos Cygneos, concives suos, *Johannem Oelmannum, M. Joachimi Oelmanni*, avi mei materni patrem, & *Fridericum Petraeum*, Magisterii titulo exornavit.

Post Decanos hosce jam illi perpetuae memoriae sunt consecrandi, qui suarum in Scholis partium, tanquam Rectores vel Con-Rectores, partium probe fategerunt. Ex his vel maxime commendandus est M. CHRISTOPHORUS BALDUFIIUS, de quo nimis pauca in Chronico Cygneo pag. 418. referuntur. Hic cum primum Scholae Schneebergensis Rectorem ab Ao. 1543. usque ad 1554. egisset, Gymnasii Portensis fasces ei ab Electore Saxoniae MAURITIO sunt delegati. Sed cum Vir longe doctissimus ESROMUS RUDINGERUS, Joachimi Camerarii Gener supra laudatus, moderamen Scholae Cygnaeae cum professione Wittebergensi commutasset, vocatus in patriam Cygnaeam Baldufius Rectoris Scholae ibidem partes dextre obiit. Huic, qui ex merito in Porta succederet, sollicitate quaerebatur; uti ex epistola Melanchthonis ad Camerarium Anno 1557. d. 30. Jul. scripta sat patet, cujus hoc initium pag. 719: *Hunc tabellarium misi propter aulicam epistolam, de Portensis Scholae Rectore, quam cum legeris, tuo judicio quaeres Balduvio successorem; si probas eum, qui nunc secundum locum tenet, fortasse commodius erit ipsi primum locum tribuere, quam alium novum & ignarum consuetudinis loci illius quaerere, sed totam rem tuo judicio commendo, &c.* Verum cum par ei successor frustra fuisset quaesitus, denuo à MAURITIO Electore Saxoniae, & quidem de Melanchthonis & Camerarii consilio, Scholae Portensis gubernaculis praefectus est. Pulveri huic Scholastico immerfus non tantum Hiobum patientem in laboribus devorandis, & Sibyllam scientem in exponendis tradendisque artibus, sed fortem quoque Hectora in discipulis castigandis se exhibuit. Nam secundum distichon illud Andreae Cratonis à CL. Christiano Weisio, Gymnasii Zittaviensis Rectore peculiari oratione explanatum:

Gymnasii Rector sit semper fortis ut Hector,

Sicut Hiob patiens, utque Sibylla sciens.

Hectorae istius fortitudinis jucundum specimen est illud, quod M. Justinus Pertuchius, Scholae Portensis Rector in Chronico Portensi

tenfi monumentis literarum consignavit. Nimirum cum MAURITIUS Elector Saxoniae Anno 1577. cum ALBERTO Brandeburgico bellum gereret, in quo bombardæ globo ad ilia trajectus tanquam victor cecidit, hujus MAURITII (verba refero Pertuchii pag. 79. 80. extantia) bellum cum ALBERTO Portenses quidam discipuli representaturi in duas abierunt partes, quarum altera Brandeburgensem ALBERTUM, altera MAURITIUM Saxonem referebat. Factis itaque vexillis è lectorum stragulis concurrunt in prato mutuis plagis. Hoc refertur ad Rectorem Baldufium, qui approbationem vultu simulans convocat utrumque agmen in cœnaculum. Instructi adveniunt Mauritariani & Brandeburgici. Baldufius baculo arrepto irruit in eos, hortandoque ad fortitudinem primum quemque baculo cedit, subinde ingeminando militare illud, *Heran/heran / state viri defendite vos.* At unicus Baldufius ἐν τῷ νῦν, utrumque fudit exercitium, defessus verberando, hoste vapulando. Victoria illa deportata Baldufius supplicium sumpsit de victis, podicibus illorum ferula bene concisis. Nec nulla fortitudinis illius per annos quamplurimos exercitatae præmia Baldufio optimo defuere, qui ab eodem Pertuchio l. c. pag. 166. Poetæ verbis dicitur

Vir laudibus acer

Atque gravis studiis, cana pietate verendus.

Nam post tot labores Scholasticos exantlatos AUGUSTUS Dux Saxoniae & Elector ei tanquam emerito ad vitæ sustentationem 100. florenos ex Schola quotannis numerari quam clementissime jussit. Sed cum rude donatus Numburgi per dimidium anni vix victitasset, repentinam planeque inusitatam cum uxore mortem obiit. Nam cum uxor (utor iterum verbis Pertuchii) interesset baptismo nepotis ex filia, elocata Domino Matthiæ Clothen, Protonotario publico Dicasterii Jenensis, & ibidem inter gaudia diem obiret suum, nuncio hoc percussus Baldufius subito animam exspiravit, mandatus cum uxore uni sepulcro Numburgi Ao. 1580.

Post Baldufium non indigni sunt, qui heic loci ab oblivione vindicentur, sequentes de Schola homines; I. JOACHIMUS GRÆFIUS, Cygneus, & Scholæ Dessaviensis Rector. Hic Aululariam Plauti vertit Germanice, ediditque etiam eine schöne teutsche Comoediam, *Mundus*, inscriptam cum latina præfatione ad Geor-

gium Sabinum , Anno 1537. Sed ob ludos suos varie à parochio suo fuit reprehensus. Quæsit ergo ex viris eruditis , an sacras historias Christiano populo quovis in loco sacro vel prophano audiendas spectandasque proponere liceat. Nec responsum ei non fuit ad illud ζήτημα ; probarunt certe id instituti Lutherus Germanice ad Georgium Principem Anhaltinum, Philippus Melanchthon, & D. Georgius Major ad Georgium Heltium, Hieronymus Noppus, & Paulus Eberus ad M. Georgium Forchemium; quorum literas CL. Daenius aliquando descripsit, II. M. JOHANNES CRITANDER Cygneus, Scholæ Wittebergensis Rector, cui addi meretur III. M. DAVID WINTERUS, ejusdem p, t. Scholæ Con-Rector, & Philologus eximius, & IV. M. NICOLAUS REYHER, Cygneus, Scholæ Schneebergensis quondam Con-Rector. Sed æterna memoria præter cæteros dignissimus est Vir nobilissimus præclarissimusque CHRISTIANUS DAURIUS, Cygneus, Scholæ Patriæ post πολύγλωσσον illum JOHANNEM ZECHENDORFFUM, Præceptorem meum etiam post fata mihi venerabilem, Rector optime meritus, atque adhucdum merens, Philologus, Poeta, & Criticus non innumeris tantum Germaniæ Eruditis, sed & Magliabechiis in Italia, Menagiis, Bigottiis, & Baluziis in Gallia, Heinsiiis & Graësiis in Belgio Fœderato, exterisque aliis longe æstimatissimus, doctor quondam meus longe fidelissimus, nunc Amicus Cygneo vellere quovis candidior, cui in grandi ætate jam constituto viridem vegetamque senectutem animitus exopto, ut Indices latine lingue longè operosissimos, Indagatorem Radicum, tractatum de Aoristo secundo, Epistolas Cl. Virorum, aliaque scripta, quibus favillam Orbi literario movit, perducere ad colophonem, atque in lucem queat emittere.

Sed nec alii non fuere Cygnei tum scriptis, tum artibus aliis commendabiles. Nam Matthias Leucomannus, sive Weismannus, Cygneus, & Magister Lipsiensis Anno 1517. librum Lipsiæ de artificiosa memoria institutione edidit, qui & in titulo Cygneum, in dedicatione Czwickavium se nominavit. Historicum egit Paulus Langius, Monachus Boznaniensis, Citicensis quippe Chronici autor, quem Delrio Jesuita in disquisitionibus Mag. pag. 610. Cygnolum, sed ob studium veritatis amoremque candoris, perfidum hæreticum

ticum; Wolf. in Memorab. II. Memorab. f. 169. *Monachum plane Luberanum* appellat; ut & *Paulus Graßius*, Cygneus, à *Petro Albino* in Chronico Misniae provinciali pag, 371. inter Historicos relatus, & *M. Tobias Schmidius*, Ecclesiastes patriæ suæ, & diligentissimus Chronici Cygnei conditor, cujus laus eximia, donec Cygnea ipsa stabit, non intermoriatur. Musici ex Cygneis fuere *Johannes Schleiferus*, *Matthæus Weismannus*, & *Jacobus Zieglerus*, quos & vicina Cygneæ *Schneeberga* Cantores habuit; sed quos hodie non tam æquant, quam superant, *Gotfriedus Vogel*, Cygneus, Chemnicensium Cantor, & *David Schmid*, Cygneus, Academiae quondam *Regiomontanae* aliquantisper civis, qui posteaquam variis fortunæ insultibus fuit expositus, hodie in oppido *Borussiae Angerburg* & *Judicis* & *Organoedi* officio fungitur, *Musica Germanica* edita non incelebris.

Caput hoc finiturus non possum non insignis Mathematici atque Astronomi *M. Tobia Mulleri*, *Crimmicensis* quidem patria, sed civitate *Zwiccaviensis*, mentionem quandam injicere. Evulgavit hic scripta non una, sed adversarium nactus est *D. Zachariam Rivandrum*, Theologum, eumque aculeatum oppido & longe mordacissimum. Scripserat autem *Mollerus* quædam de conversione ac restitutione *Judæorum*, fore asserens, ut ante diem extremum gens ista & converteretur, & vetus ipsi terræ sanctæ possessio propediem restitueretur. Quæ sententia cum displiceret *Rivandro*, satyricissime illam scriptis aliquot perstrinxit, è quibus & hoc Anno 1558. fuit editum: *Gratulatio an Den Allerleuchtesten durch Gott und heiligsten M. Tobiam Möllerum, Astronomum Crimmicensem, den letzten Noa und Propheten / nicht allein den Jüden / sondern auch der ganzen Welt / der sich in diesem 88. Wunder-Jahr nach der alten Weissagung durch Gottes wunderliche Gnade zu Zwickau mit seiner wunderbahren Prophēcey wunderbarlich hören und sehen lässet. Geschrieben zur investitur und Einleitung zu diesem seinem Göttlichen Propheten-Amte und zur Dancksagung für die in seiner Weissagung erzeigete Ehren-Tittel durch Zachariam Rivandrum, der Heil. Schrift Doctorem und Bibersteinischen Superintendenten zu Forst / &c.* *Mullerus* autem vicissim *Rivandro* haud pepercit, atque uti primo *Rivandri*
Scri-

Scripto von alten und neuen Calender responsi quid dederat, ita
scopticæ quoque Rivandri gratulationi isti *επιβραβειον* reposuit, qua-
rum hic est titulus: Responsio auf des allerhohnreichsten Calu-
mniatoris und mechtigsten Spötters dieser letzten letzten Zeit D.
Zachariæ Rivandri, Pfarrers und Superintendenten zu Forst/ zu
nechst ausgegangenen Gratulation und Schmach-Schrift. Ge-
gen alle fromme Herzen / daß zu diesen betrübtten Sodomitischen
Zeiten / von schmachhafften Zungen und Teuffels-Cloacken / zwar
auch auf alle treue Lehre und Vermahnung man nicht viel bessers als
dieses und anders dergleichen zu gewarten / gestellet durch M. Tho-
biam Müllern Crimmicensen, Astronomum und Bürgern zu
Zwickau / in 4. Anno 1589. Si quid iudicii de his scriptis eristi-
cis aspergendum est, sane Rivander, in historiarum alias omnis
generis lectione versatissimus, nimium scurrilibus nugis, & Theo-
logo plane indignis conviciis Mullerum est adortus. Merito ita-
que famam suam defensavit Müllerus, & satis quidem vicissim du-
riter, at cum temperamento tamen modestiæ Christianæ Rivan-
drum tractavit; pro sua quoque sententia non proletaria affert,
imò pro illa & Vitum Dietericum, Philippum Melanchthonem,
Georgium Majorem allegat. Sed manum de tabula,

Atque hi sunt Cygni illi Quasimodogeniti, hi, inquam, Cyg-
nei illi sunt, à me brevi temporis spatio, tam in evolutione Ma-
tricularum Academicarum, quàm librorum MSSorum & impresso-
rum reperti, & jam ex pulvere quasi oblivionis in lucem pro-
tracti. Plures excutiat is, qui Chronicon Cygneum continua-
re, auctiusque reddere induxit animum. Ego Summi Viri cujus-
dam *κελεϊμασι* instigatus hoc quicquid est schediasmatis historici
de Cygneis Eruditis suggerere futuro Cygneorum Chronicogra-
pho volui. Plures id genus excuti ac reperiri posse stupendus
Cygneorum, qui Matriculis Academiae hujus inscripti sunt, nu-
merus mihi facile persuadet. Nam ab Anno 1409. quo Acade-
mia Lipsiensis condita est usque ad Annum 1600. (reliquas Ma-
trículas evolvere jam non vacat) 570. Zwickavienses civibus A-
cademicis sunt adscripti, interque illos (ut aliquot tantum de fa-
miliis olim florentibus nominem) *Strödelii* quinque, *Valentinus*,
Sebaldus, *Sigismundus*, *Bartholomeus*, *Georgius*; duo *Geulenhöferi*, Jo-
han-

hannes & Andreas; quatuor Beerenwaldi, Johannes, Petrus, & duo Jacobi; quatuor Preusii, Johannes, Erasmus, Christophorus, & Casparus; tres Lasani, Sebaldus, David & Jacobus; tres Thymii, Jonas, Johannes, Matthias; tres Beerensprungii, Bernhardus, Georgius, & Laurentius; quinque Mühlforti, Jacobus, Nicolaus, Henricus, & duo Hermanni; sex Kratzbeerii, Erasmus, Michael, duo Nicolai & duo Johannes; quatuor Gebhardi, Melchior, Justus, Martinus & Johannes; tres Morgensterxii, Paulus (Abbas postea Grünhainensis) Johannes & Michael; tres Römeri, Martinus, Wolfgangus, & Johannes; tres Jungnickelii, Nicolaus, Johannes & Ludovicus; sex Reinholdi, Georgius, Nicolaus, Gotfriedus, Johannes & duo Pauli; tres Opelii, Carolus, David & Johannes; novem Lindneri, duo Nicolai, duo Ludovici, Andreas, Wolfgangus, Oswaldus, Christophorus & Nero; tres Summersbuchii, Philippus, Johannes, & Christophorus; quatuor Passeckii, Ludovicus, Petrus, Wolfgangus & David; tres Geieri, Jodocus, Hieronymus & Johannes; tres Polneri, Petrus, Leonhardus (Decretorum ille Doctor, & Academiae hujus Rector, de quo supra cap. II.) & Gregorius; tres Baldusii, Burchardus, Georgius & Wolfgangus, & quorum familia hodieque primiceria est, quatuor Ferberi, Georgius, Johannes, Salomon, & Wolfgangus.

Nec exiguus Cygneorum illorum, qui summam Philosophiae lauream ex hac Academia reportarunt, est numerus, ut de spississima Philosophiae Baccalaureorum nube jam nihil dicam. Creati enim Seculo post Christum natum XV. ab initio scilicet Academiae seu Anno 1409. usque ad 1500. Magistri Philosophiae sequentes, ut vocantur, de Zwiccavia: Ignatius de Zwiccavia, Johannes Cantrifusoris, Michael Balneatoris, Johannes Sartoris, Johannes Cantrifusoris, Nicolaus Schilling, Petrus Höltzel, Martinus Schwarzenberg, Bernhardinus de Zwiccavia, Johannes Custodis, Petrus Drechsel, Laurentius Beerensprung, Wolfgangus Gulden, seculo superiore seu XVI: Laurentius Rudel, Wolfgangus Zeuner, Johannes Zeidler, Laurentius Zeuner, Leonhardus Schach, Matthias Weismann, Oswaldus Lasanus, Eusebicus Wildeck, Georgius Funckelius, Bartholomaeus Beschmann, Johannes Meier, Paulus Wagner, David Rost, Johannes Teucher, Michael Löscher, Fabianus Scheuner, Justus Gebhardus, Christophorus Faber, Michael Sturmius, Stephanus Rotb; seculo

hoc, seu ab Anno 1600. usque ad hæc tempora: *Manasses Waltber, Theophilus Bohemus, Constantinus Waltber, Michael Emmerling, David Lossius, Johannes Opelius, Johannes Bösewetter, Petrus Schütz, Zacharias Hopf, Nicolaus Andreas Limmer, Michael Wolfrum, Theodorus & Jacobus Illingii, Daniel Zimmermann, Casparus Gebhard, Michael Francke, David Weismann, Christophorus Graf, Casparus Cunradi, Christianus Schnee, Nicolaus Günther, Daniel Beerenprung, Johannes Fiedler, Bernhardus Schmid, Fridericus Pezold, Joachimus Fellerus, Cornelius Vogel, Gottfried Thyme, Leonhardus Ferberus, Fridericus Wilhelmus Tüchel, Johannes Fritsch, David Thyme, & Christianus Feustelius, P. L. C.*

Non minor, imò longè major, Cygneorum illorum, qui in Alma Leucorea Magisterii titulum obtinuerunt, est numerus. Etenim ab Anno 1503. usque ad Annum 1583. (uti ex Matrìcula Facultatis illius Philosophicæ à nescio quo descripta cognovi) promoti fuerunt in Magistros, qui sequuntur, Zwiccavienses: *Wolfgangus Cantrifusorius, Johannes Pfrimer, Philippus Kutzer, Philippus Reuschenbach, Balthasar Thursfinder, Johannes (aliàs Janus,) Cornarius, Georgius Thurmann, aliàs Pylander, Nicolaus Reinhold, Christophorus Sägnier, Simon Sinapius, Johannes Carius, Martinus Bavarus, Laurentius Schabel, Simon Wirtz, Johannes Natberus, Johannes Albertus, Erasmus & Franciscus Appellii, Johannes Goldschmid, Paulus Agricola, Paulus Amandus, Bartholomæus Lasan, David Baldusius, Johannes Göbelius, Achates Cornarius, Abraham Streber, Johannes Critander, Matthias Sibertus, Martinus Hechelmüller, Abraham Major, Adamus Beerwaldus, Johannes Matthæus, Petrus Faber, Johannes Leopoldus, Johannes Myllichius, Rupertus Wolfius, Christophorus Bohemus, Paulus Reinhold, Johannes Oelmann, Fridericus Petrus, Otto Kecher, Johannes Zimer, Wolfgangus Reiben, Georgius Sturmius, Jacobus Teucher, Christophorus Thilo, Josephus Amandus, Casparus Altwein, Georgius Confusius, Nicolaus Reyer, Balthasar Schoff, Martinus Meinhard, Paulus Crocius, Zacharias Thilo, Paulus Dalbicius, David Salzbrunner.* Reliquos Cygneos, qui ab Anno 1583. usque ad præsentia tempora in eadem Leucorea Magistri sunt creati, non invitus, spero, excutiet Vir Clarissimus mihi que charissimus M. *David Winterus, Cygneus, & Con-Rector Scholæ Witteber-*

tebergensis jam laudatus. Neque enim despero, fore, ut, qui Decanales ibi Facultatis Philosophicæ fasces jam gerit, Vir excellentissimus MICHAEL WALTHERUS, Mathem. Superiorum PP. celeberrimus, inspectionem ei Matricularum Philosophicarum reliquarum ad tempusculum concedat, vel ministrum suum Cygneos ibi promotos excerpere jubeat. Ego interim ἐν ἑσθιασμένῳ Poëticum quendam persentiscens dulcissimam Patriam sic alloquor:

*En Cygnos, CYGNEA, tuos, quos nocte sepultos
Produxi ex tenebris, queis latuere, suis,
Jamque velut Pharios volucres de pulvere
natos*

*Civibus exhibeo, civis & ipse, tuis.
Sit gratus labor iste Tibi, nec despice chartas,
Quas Patria fervens scribere jussit amor;
Postquam tot claros antiquæ ætatis Olores
Libris ex variis evoluisse datum est.
Sed mihi cur Matrem non confidam esse beni-*

*gnam,
Cui tanquam stella est Arctica Matris
honos?
Macte ergo his Cygnis, Mater, veneranda, re-*

*natis,
Utque queas fœtus progenerare pares,
Ipsa sies Phœnix, meliorque deinde resurgas,
Quæ dudum Penies pondere pressa jaces;
Sumat & antiquum Tecum, Schola Patria, flo-*

*rem,
Qua vix Teutonico clarior orbe fuit.*

Sic

AKye5708a

*Sic Tibi, sic aliis nunquam Gens Cygnica
deërit,*

*Quæ possit laudes amplificare tuas,
Quæque, licet dudum tenebroso abscondita
busto,*

Præcones habeat semper & ipsa suos.

γένοιτο! γένοιτο!
γένοιτο!

1007

M. C.

h. 108, 44.

X 2044 14

CY

QVASIMO

H.

CLARI ALIQ

QVORUM IN CHRO

NULLA AUT S

FACTA ES

AB OBLIVION

E

DULCISSIM

DED

L. JOACHIMO FE

POES. P.P. IN ACA

EJUSDEMQUE BI

PRÆFA

DE CLARIS QV

MISNICORUM

VI

LII

Literis JOHAN

h. 108a

